

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

**Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 16°, Αρ. 63. Ιούλιος - Σεπτέμβριος - 2015

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 16^ο, Τεύχος 63^ο, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2015

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π.Λεούσης.

Συντακτική Επιτροπή: Π.Λεούσης, Π.Καγκελάρης

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση. Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: "NO+ADO", Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

Γράμμα του προέδρου	1	Editorial	1
Η Μάχη του Ελ Αλαμίν	2	The Battle of El Alamein	2
Ένας Απόλλων από την ...Αλγερία!	5	An Apollo from ... Algeria!	5
Γουσταύος Άιφελ	6	Gustav Eiffel	6
Το μπούμεραγκ	9	The boomerang	9
Η ανατομία	10	Anatomy	10
Ιερακοθηρία	14	The falconry	14
"Εγχειρίδιο του θεματικού φιλοτελισμού"	17	"Handbook of thematic philately"	17
Ανοιχτή Επιστολή: <i>Τευχίδια γραμματοσήμων</i>	18	Open letter: <i>Stamps booklets</i>	18
Καινοτομίες: Αρωματισμένα γραμματόσημα!	22	Innovations: Scented stamps!	22
Αναδρομή στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις ..	24	History of the Hellenic philatelic exhibitions	24
Αχ! Αυτό το πλάνο: <i>Το πετρέλαιο</i>	27	Thematic plans: <i>The oil</i>	27
Περί ψυχής!	28	About the soul!	28
Ο ζωγράφος Φερνάντο Μποτέρο	31	The painter Fernando Botero	31
Τζιμ Μόρισον	32	Jim Morrison	32
Ο αχινός	34	The sea urchin	34
Το χλωροφόρμιο	35	The chloroform	35
Η φουσαρμόνικα	36	The harmonica (mouth organ)	36
"Άμορφος φαλλός του Τιτάνα"	37	Amorphophallus titanum (titan arum)	37
Ο Τομ της Φιλανδίας	38	Tom of Finland	38
Το δεντρολίβανο	39	The rosemary	39
Δικά μας και δικά σας νέα	40	Philatelic news	40
Γιώργος Καρατσάλης (1939-2015)	41	George Karatsalis (1939-2015)	41
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου	42	New issues of Greece and Cyprus	42

Εικόνα εξωφύλλου: "Ο Φιλοτελιστής", του Αρμένιου ζωγράφου Grigorij Ivanovič Šiltjan (1900-1985)

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. Year 16th. No 63, July-September 2015

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, P. Cangelaris

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

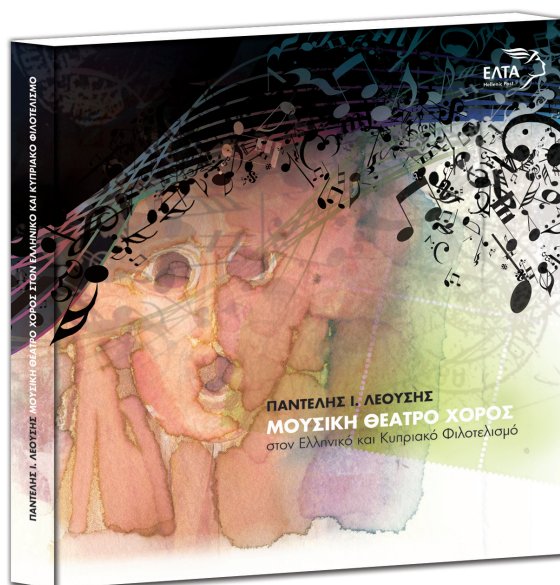
The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

Διοικητικό Συμβούλιο 2015-2016
Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού

Παντελής Λεούσης Πρόεδρος
Παναγιώτης Καγκελάρης Αντιπρόεδρος
Σπύρος Παπαγιάννης Γεν. Γραμματέας
Βασίλης Πετρόχειλος Ταμίας
Στάθης Πουλαράκης Έφορος
Αριστομένης Καλυβιώτης (Καρδίτσα) μέλος
Φώτιος Μόσχος (Ναύπακτος) μέλος

Εξελεγκτική επιτροπή:
Βασίλης Αποστολόπουλος
Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Ευάγγελος Ολύμπιος

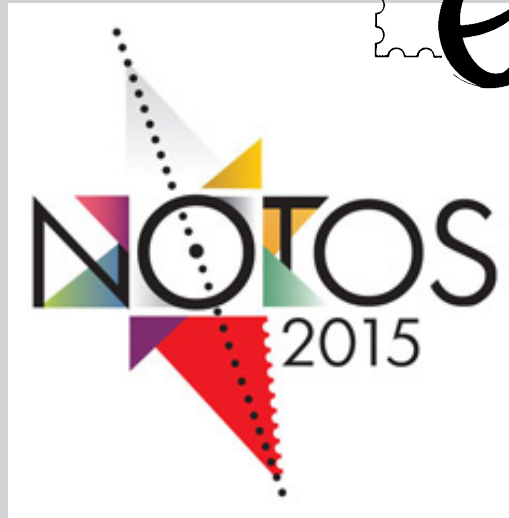

Έκδοση Μαΐου 2015, Ελληνικών Ταχυδρομείων:

Παντελής Ι. Λεούσης

ΜΟΥΣΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ, ΧΟΡΟΣ στον Ελληνικό και Κυπριακό Φιλοτελισμό

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό,
ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013 Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό

<http://hps.gr/notos2015>

Μία έκθεση που όλοι περιμέναμε...

...και όλους μας περιμένει!

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι,

Χρειάστηκαν αρκετά χρόνια για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες, να ολοκληρωθούν οι αναζητήσεις, να συγκεντρωθεί το υλικό, να ελεγχθούν και επανελεγχθούν τα κείμενα και οι εικόνες, μέχρι να φτάσουμε στο σημείο της εκτύπωσης του θεματικού εργαλείου που έχει τίτλο **"Εγχειρίδιο του θεματικού φιλοτελισμού"**. Είναι ένα πόνημα που αντιπροσωπεύει πολυετή εργασία βασισμένη στην υπέρ-τεσσαρακονταετή θεματική πείρα του συγγραφέα, αλλά και αποτελεί το απάνθισμα της θεματικής φιλοτελικής γνώσης δεκάδων σπουδαιών θεματικών, όπως αυτή αποτυπώνεται στην υπάρχουσα σχετική βιβλιογραφία.

Οι πρώτες βάσεις του βιβλίου άρχισαν να τίθενται λίγο πριν το 2000, όταν γράφτηκε το πρώτο θεματικό κείμενο στο "Ενημερωτικό Φιλοτελικό Δελτίο", τον προπομπό του "Θεματικού Φιλοτελιστή". Έκτοτε, και επί δεκαπέντε συναπτά χρόνια, το περιοδικό μας φιλοξένησε πάνω από 60 σχετικά άρθρα με τον γενικό τίτλο "Ανοικτή επιστολή προς νέους θεματικούς". Στο μεταξύ, κατά την οκτάχρονη φιλοξενία αντίστοιχων θεματικών άρθρων στο περιοδικό "Φιλοτέλεια", δημοσιεύτηκαν ακόμα 48, εκτός εκείνων που φιλοξενηθήκαν στη "Φιλοτελική Λέσβο".

Όλη αυτή η αρθρογραφία θα ήταν άδικο να μείνει διάσπαρτη και σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλευτη, αφού για να χρησιμοποιηθεί έπρεπε οι ενδιαφερόμενοι να διαθέτουν το σύνολο των περιοδικών που την δημοσιεύουν.

Αυτός ήταν και ο λόγος που ώθησε το συγγραφέα και το σύλλογό μας να πάρουν την απόφαση της συγκέντρωσης όλου αυτού του υλικού, και της έκδοσής του σε ενιαίο τόμο.

Είμαστε σήμερα στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσουμε στους Έλληνες θεματικούς το **"Εγχειρίδιο του θεματικού φιλοτελισμού"**. Στις 300 εξολοκλήρου έγχρωμες σελίδες του, μεγέθους A4, κάθε νέος θεματικός θα βρει όχι μόνο όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και τους κανόνες για τη δημιουργία της θεματικής του συλλογής, αλλά και έναν πλούτο φιλοτελικών και ιστορικών πληροφοριών που θα τον κάνουν φιλοτελικά σοφότερο. Είναι δε τόσο μεγάλη η ποικιλία των εικονογραφημένων παραδειγμάτων που δίνονται τόσο για το φιλοτελικό υλικό όσο και για τις άλλες θεματικές παραμέτρους (χρήσιμα εργαλεία, χρησιμοποίηση υλικού, τρόποι γραφής κειμένων, αισθητική παρουσίαση, παραδείγματα συλλογών κτλ.), ώστε το έργο να καθίσταται ακόμα πιο χρήσιμο και διαφωτιστικό.

Ελπίδα και ευχή του Συλλόγου μας και του συγγραφέα είναι το έργο αυτό να συμβάλει στη βελτίωση των θεματικών συλλογών μας, αλλά και στη δημιουργία νέων, που τόσο έχει ανάγκη ο ελληνικός φιλοτελισμός.

Με ευχές για καλό χειμώνα και "καλές συλλογές".

Ο πρόεδρος

...Και μην ξεχνάτε τη **ΝΟΤΟΣ 2015!**

Η μάχη του ΕΛ Αλαμείν που διεξήχθη στις ερήμους της Βόρειας Αφρικής, θεωρείται ως μια από τις αποφασιστικότερες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Διεξήχθη κυρίως μεταξύ δύο από τους ικανότερους στρατιωτικούς διοικητές της εποχής: το στρατηγό Μονγκόμερι, ο οποίος διαδέχτηκε τον στρατηγό Claude Auchinleck όταν αυτός παραιτήθηκε, και το στρατηγό Ρόμελ, τον επονομαζόμενο και "αλεπού της ερήμου". Η συμμαχική νίκη στο ΕΛ Αλαμείν οδήγησε σε υποχώρηση το Afrika Korps και στην παράδοση της Βόρειας Αφρικής από τους Γερμανούς, το Μάιο του 1943.

Το ΕΛ Αλαμείν βρίσκεται 150 μίλια δυτικά του Καΐρου. Από το καλοκαίρι του 1942, οι σύμμαχοι αντιμετώπιζαν μεγάλα προβλήματα σε όλη την Ευρώπη. Η επίθεση στη Ρωσία - επιχείρηση "Μπαρμπαρόσα" - ανάγκαζε τους Ρώσους σε οπισθοχώρηση. Τα "σατανικά υποβρύχια" U-boats είχαν γίνει ο τρόμος των Βρετανικών νηοπομπών στον Ατλαντικό. Ολόκληρη η Δυτική Ευρώπη φαινόταν να είναι υπό τον πλήρη έλεγχο των Γερμανών.

Γι' αυτό και ο πόλεμος της βόρειαφρικανικής ερήμου ήταν καθοριστικός. Αν η διώρυγα του Σουέζ έπεφτε στα χέρια του Afrika Korps, η δυνατότητα ανεφοδιασμού των Συμμάχων θα καθίστατο ιδιαίτερα δυσχερής, καθώς η μόνη εναλλακτική διαδρομή θα ήταν μέσω της Νότιας Αφρικής. Διαδρομή πολύ μεγαλύτερη, αλλά και πολύ πιο επικίνδυνη λόγω των ιδιοτροπιών του καιρού. Επιπλέον, η απώλεια του Σουέζ και της Βόρειας Αφρικής θα είχε τεράστιο ψυχολογικό

αντίκτυπο και θα άνοιγε το δρόμο στους Γερμανούς στα πετρέλαια της Μέσης Ανατολής.

Το ΕΛ Αλαμείν ήταν η τελευταία βάση των συμμάχων στη Βόρεια Αφρική. Στα βόρεια της μικρής αυτής πόλης ήταν η θάλασσα της Μεσογείου και στα νότια το γούπατο της Κατάρτα. Το ΕΛ Αλαμείν ήταν ένα στενό πέρασμα που εμπόδιζε το Ρόμελ να εφαρμόσει τον προσφιλή του τρόπο επίθεσης, σαρώνοντας τον εχθρό εκ των όπισθεν.

Στις τάξεις των Συμμάχων, ο Ρόμελ ενέπνεε μεγάλη εκτίμηση.

Αντίθετα, ο Διοικητής των συμμαχικών δυνάμεων εκείνης της εποχής, ο Claude Auchinleck, δεν έχαιρε ιδιαίτερου σεβασμού από τους ίδιους τους άντρες του.

Τον Αύγουστο του 1942, ο Τσόρτσιλ αναζητούσε απελπισμένα μία νίκη, διότι πίστευε ότι το ηθικό των Βρετανών πολιτών ήταν πολύ πεσμένο. Παρά την ιδιότητά του ως πρωθυπουργού, αντιμετώπιζε το ενδεχόμενο να χάσει την εμπιστοσύνη της Βουλής των Κοινοτήτων αν δεν εμφάνιζε κάποια νίκη, σε οποιοδήποτε μέτωπο. Τελικά, "έπιασε τον ταύρο από τα κέρατα". Αφαίρεσε τη διοίκηση από τον Auchinleck και την ανέθεσε στον Bernard Montgomery, τον οποίο εκτιμούσε το σύνολο των ανδρών των συμμαχικών δυνάμεων, αποκαλώντας τον χαϊδευτικά "Monty".

Ο Μονγκόμερι έδωσε μεγάλη έμφαση στην οργάνωση και στην τόνωση του ηθικού των στρατιωτών του. Με ομιλίες και άλλες ενέργειες, κατάφερε να αποκτήσει την εμπιστοσύνη τους. Προ πάντων, όμως, ήξερε ότι έπρεπε να κρατήσει το ΕΛ Αλαμείν πάση θυ-

Σέρμαν και πάντσερ: Οι δύο "μηχανικοί πρωταγωνιστές" του Πολέμου της Ερήμου.

Μονγκόμερι και Ρόμελ.
Κείμενο στο περιθώριο:
"Θα μπορούσε να λεχθεί: Πριν
το Αλαμείν δεν νικήσαμε ποτέ.
Μετά το Αλαμείν δεν ηττηθήκα-
με ποτέ."
Ουίνστον Τσόρτσιλ

σία.

Ο Ρόμελ σχεδίαζε να χτυπήσει τους συμμάχους στο νότο, κάτι που ο Μοντγκόμερι είχε προβλέψει, καθώς ήταν μία κίνηση που η "Άλεπού της Ερήμου" είχε επαναλάβει στο παρελθόν. Ωστόσο, βοηθήθηκε και από την υπηρεσία αποκρυπτογράφησης της Βρετανίας του Bletchley Park, η οποία είχε πάρει στα χέρια της το σχέδιο μάχης του Ρόμελ και το είχε αποκρυπτογραφήσει. Επομένως, ο "Monty" γνώριζε όχι μόνο το σχέδιο του Ρόμελ, αλλά και τη διαδρομή των γραμμών εφοδιασμού του.

Στα τέλη Αυγούστου 1942 ήταν έτοιμος για την επίθεση του Ρόμελ. Γνώριζε ότι οι Γερμανοί διέθεταν περιορισμένα καύσιμα και ότι δεν θα μπορούσαν να αντέξουν μια μακρόχρονη πολεμική επιχείρηση.

Τη στιγμή της επίθεσης του Ρόμελ, ο Μοντγκόμερι κοιμόταν. Όταν τον ξύπνησαν και του το ανακοίνωσαν, λέγεται ότι απάντησε "άριστα, άριστα"! Και γύρισε από το άλλο πλευρό.

Οι Σύμμαχοι είχαν τοποθετήσει νότια του Ελ Αλαμείν, στο Άλαμ Χάλφα, ένα τεράστιο αριθμό ναρκών ξηράς, προσεγγίζοντας μεγάλες καταστροφές στα γερμανικά τανκς, τα γνωστά μας "πάντσερ". Τα υπόλοιπα αναγκάστηκαν να καθυστερήσουν και έγιναν εύκολοι στόχοι των συμμαχικών μαχητικών αεροσκαφών. Η επίθεση του Ρόμελ είχε αρχίσει άσχημα και όλα έδειχναν ότι το Afrika Korps θα ξεκληριζόταν. Τότε ο Ρόμελ έριξε στη μάχη τα πάντσερ του Βορρά. Η τύχη αυτή τη φορά ήταν με το μέρος του. Μια ξαφνική αμμοθύελλα θόλωσε την ατμόσφαιρα και έδωσε στα τανκς του την αναγκαία κάλυψη από τις επιδρομές των βρετανικών μαχητών.

Όταν όμως σιμάτησε η αμμοθύελλα, τα συμμαχικά βομβαρδιστικά δραστηριοποιήθηκαν και πάλι, και σφυροκόπησαν τόσο τα τανκς του Ρόμελ, όσο και την περιοχή όπου είχε τις

δεξαμενές του. Η Άλεπού της Ερήμου δεν είχε πια άλλη επιλογή από την υποχώρηση.

Ωστόσο ο Μοντγκόμερι δεν τον ακολούθησε, όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις. Δεν ήταν έτοιμος για επίθεση. Στην πραγματικότητα, περίμενε αυτά που αναφέρονταν με τον κωδικό "χελιδόνια". Ήταν 300 τανκς τύπου Σέρμαν (Sherman) που διέθεταν πυροβόλα των 75 χιλ. και μπορούσαν να διαπεράσουν ένα Πάντσερ από τα 2000 μέτρα!

Για να αντιμετωπίσουν την επίθεση του Μοντγκόμερι, οι Γερμανοί είχαν 110.000 άνδρες και 500 τανκς. Αρκετά από αυτά ήταν ιταλικής κατασκευής και δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τα νέα Σέρμαν. Επίσης, οι Γερμανοί δεν είχαν αρκετά καύσιμα. Αντίθετα, οι Σύμμαχοι διέθεταν πάνω από 200.000 άνδρες και περισσότερα από 1000 τανκς. Διέθεταν επίσης ένα ισχυρό πυροβόλο, ιδιαίτερα αποτελεσματικό ακόμα και από απόσταση 1500 μέτρων.

Τους δύο στρατούς χώριζε ο "κήπος του διαβόλου". Ήταν ένα πεδίο που είχαν ναρκοθετήσει οι Γερμανοί, 5 μιλίων πλάτους, γεμάτο με αντιαρματικές νάρκες και νάρκες εναντίον προσωπικού. Πραγματικός εφιάλτης για τους συμμάχους.

Για να αποπροσανατολίσει τον Ρόμελ, ο Μοντγκόμερι ξεκίνησε την "Επιχείρηση Bertram". Το σχέδιο απέβλεπε στο να πειστεί ο Ρόμελ ότι κατά την επίθεση θα χρησιμοποιηθεί ολόκληρη η δύναμη της 8ης Στρατιάς στο νότο. Για το σκοπό αυτό κατασκευάστηκαν εικονικά τανκς, καθώς και ένα ομοίωμα αγωγού.

Όλα αυτές οι ετοιμασίες γίνονταν με αργούς ρυθμούς, για να πειστεί ο Ρόμελ ότι οι Σύμμαχοι δεν είχαν καμία βιασύνη να επιτεθούν στο Afrika Korps. Ταυτόχρονα, ο Μοντγκόμερι έπρεπε να "εξαφανίσει" το στρατό στο βορρά. Αμέσως δόθηκε διαταγή, και τα τανκς

'Monty', ο Στρατηγός της νίκης.

Ο πυρήνας των συμμαχικών δυνάμεων στο Ελ Αλαμείν αποτελέστηκε από Βρετανούς.

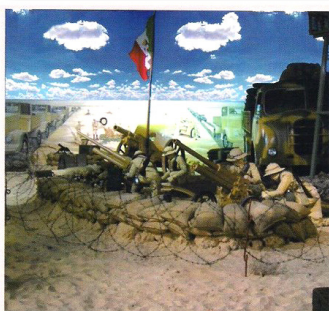
Η συμβολή Αυστραλών και Νεοζηλανδών στη νίκη των συμμαχικών δυνάμεων ήταν αποφασιστική.

καμουφλαρίστηκαν, ώστε να μοιάζουν με άκακα φορτηγά. Τελικά, η "Επιχείρηση Bertram" πέτυχε. Ο Ρόμελ πείστηκε ότι η επίθεση θα γίνει στο νότο.

Η έναρξη της συμμαχικής επίθεσης είχε την κωδική ονομασία "Επιχείρηση ελαφρά πόδια". Υπήρχε λόγος για αυτό. Το σχέδιο προέβλεπε επίθεση αντιπερισπασμού στο νότο, για να απασχολήσει το 50% των δυνάμεων του Ρόμελ. Η κύρια επίθεση στο Βορρά έπρεπε να είναι ακαριαία και να διαρκέσει μόνο μία νύχτα. Το πεζικό έπρεπε να επιτεθεί πρώτο. Οι στρατιώτες θα διέσχισαν το ναρκοπέδιο, βαδίζοντας επάνω στις ορατές νάρκες κατά τεθωρακισμένων, υπολογίζοντας ότι αυτές δεν θα εκρήγνυντο από το ανθρώπινο βάρος (εξ ου και το κωδικό όνομα "ελαφρά πόδια").

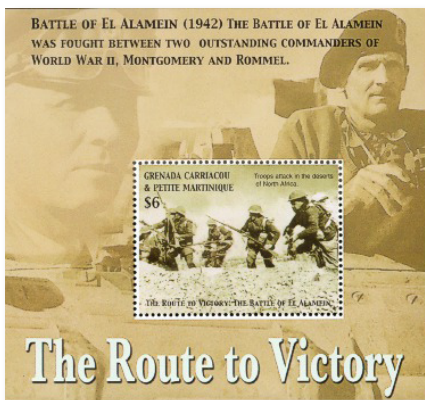
Καθώς θα επιτίθετο το πεζικό, οι μηχανικοί έπρεπε να ελευθερώσουν από νάρκες μια δίοδο μήκους 8 χλμ και 7,5 μ. πλάτους, ίσα-ίσα για να χωρούν να περάσουν τα τανκς που θα ακολουθούσαν το πεζικό, το ένα πίσω από το άλλο. Ήταν μία ιδιαίτερα δύσκολη επιχείρηση, γι' αυτό και ουσιαστικά απέτυχε. Πρώτον διότι καθώς οι νάρκες ήταν διασυνδεδεμένες μεταξύ τους μέσω καλωδίων και τη στιγμή της απενεργοποίησης της μιας μπορούσαν να εκραγούν άλλες, και δεύτερον διότι αρκούσε να ακινητοποιηθεί ένα μόνο από τα τανκς της φάλαγγας για να ακινητοποιηθούν όλα τα άλλα που ακολουθούσαν, και να γίνουν εύκολοι στόχοι των φοβερών γερμανικών πυροβόλων των 88.

Οι Ιταλοί, παρά το ότι ανήκουν στους ηττημένους, δεν παρέλειψαν την επέτειο των 70 χρόνων της μάχης, τιμώντας κυρίως τους νεκρούς τους.

Το μνημείο των πεσόντων Ιταλών στο Ελ Αλαμείν.

"Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ"

Η διαδικασία εκκαθάρισης της γης από τις νάρκες αποδείχθηκε "αχίλλειος πτέρνα" του Μοντγκόμερι και στοίχισε ακριβά σε ανθρώπους και υλικό.

Μόλις ο Τσόρτσιλ έμαθε ότι ο Μοντγκόμερι διέταξε να αποσυρθούν τα τανκς έγινε έξω φρενών. Είχε πιστέψει πως ο Μοντγκόμερι είχε αφήσει τη νίκη να χαθεί.

Ωστόσο, ο Ρόμελ και το Afrika Korps είχαν επίσης πολλά προβλήματα. Τους είχαν απομείνει μόνο 300 άρματα, έχοντας ήδη χάσει πάνω από 900.

Ο "Monty" αποφάσισε το επόμενο βήμα να γίνει προς τη Μεσόγειο, από όπου οι αυστραλιανές μονάδες είχαν ήδη αρχίσει επίθεση κατά των Γερμανών, αναγκάζοντας το Ρόμελ να μετακινήσει τα τανκς του προς το Βορρά για να αμυνθεί. Οι Αυστραλοί είχαν πολλές απώλειες, αλλά αυτή η επίθεσή τους άλλαξε την πορεία της μάχης.

Ο Ρόμελ, πεπεισμένος ότι η κύρια επίθεση του Μοντγκόμερι θα γινόταν κοντά στη Μεσόγειο, μετακίνησε ένα μεγάλο μέρος του Afrika Korps εκεί. Οι Αυστραλοί πολέμησαν με αgridότητα (ο ίδιος ο Ρόμελ μίλησε για "ποτάμια αίματος"), δίνοντας ταυτόχρονα στο Μοντγκόμερι περιθώρια περαιτέρω πολεμικών ελιγμών. Επόμενη κίνησή του ήταν η εφαρμογή της "Επιχείρησης Supercharge (υπερσυμπίεσης)". Προέβλεπε επίθεση του πεζικού Βρετανίας και Νέας Ζηλανδίας στα νότια, εκεί που πολεμούσαν οι Αυστραλοί. Ο Ρόμελ δεν περίμενε αυτή την κίνηση. 123 συμμαχικά

Το μνημείο των Ελλήνων πεσόντων στο Ελ Αλαμείν.

τανκς της 9ης τεθωρακισμένης ταξιαρχίας επιτέθηκαν με σφοδρότητα στις γερμανικές γραμμές, αλλά και πάλι μια αμμοθύελλα στάθηκε σύμμαχος του Ρόμελ. Πολλά από τα τανκς έχασαν τον προσανατολισμό τους και έγιναν εύκολος στόχος των γερμανικών πυροβόλων, με αποτέλεσμα να χαθεί το 75% της 9ης ταξιαρχίας. Ωστόσο, τα περισσότερα συμμαχικά τανκς κατάφεραν να φτάσουν σε βοήθεια, και ήταν αυτά που έγειραν τελικά την πλάστιγγα της μάχης. Ο Ρόμελ προσπάθησε μέχρι την τελευταία στιγμή, βάζοντας τανκς εναντίον τανκς. Όμως οι άνδρες του ήταν απελπιστικά λιγότεροι.

Στις 2 Νοεμβρίου 1942, ο Ρόμελ ήξερε πλέον ότι είχε χάσει το παιχνίδι. Ο Χίτλερ, μαινόμενος, διέταξε το Afrika Korps να συνεχίσει τη μάχη μέχρι και τον τελευταία άνδρα. Όμως ο Ρόμελ αρνήθηκε να εκτελέσει αυτή τη διαταγή. Στις 4 Νοεμβρίου ξεκίνησε την υποχώρησή του.

Οι απώλειες των δυνάμεων του Άξονα ήταν 25.000 Γερμανοί και Ιταλοί νεκροί ή τραυματίες, ενώ οι σύμμαχοι έχασαν 13.000 άνδρες της 8ης Στρατιάς.

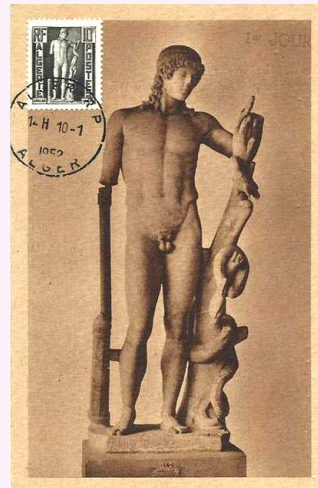
Παντελής Λεούσης

Ένας Απόλλων από την ...Αλγερία!

Τα γραμματόσημα μας θυμίζουν (ή μας γνωρίζουν) πολλά από τα αριστουργήματα της αρχαίας ελληνικής τέχνης που βρίσκονται διάσπαρτα σε ολόκληρο τον κόσμο. Αυτή τη φορά, πρόκειται για έναν ακόμα Απόλλωνα, τον "Απόλλωνα της -αλγερινής πόλης- Σερσέλ", όπως έχει αποκληθεί.

Η Σερσέλ (Scherchel στα Γαλλικά) είναι πρωτεύουσα μιας επαρχίας της Αλγερίας. Κτισμένη στους πρόποδες του ορεινού όγκου του Aït Menasser, με την πανέμορφη παραλία της, θυμίζει μια γωνιά της Ελλάδας που μεταφέρθηκε στην Αφρική. Την πάλαι ποτέ πολιτιστική παρουσία της Ελλάδας θυμίζει επίσης ένα τζαμί που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλης, την Πλατεία Μαρτύρων. Είναι κτισμένο πάνω στα ερείπια αρχαίου ναού δωρικού ρυθμού.

Η Σερσέλ ή Καισάρεια για τους Ρωμαίους (Caesarea) είναι η κληρονόμος πόλη της παλιάς Λολ που κτίστηκε από του

Φοίνικες τον 4ο αιώνα π.Χ. και υπήρξε πρωτεύουσα των Βασιλέων της Νουμιδίας. Μετονομάστηκε τελικά σε Καισάρεια από το βασιλιά Juba II, ο πατέρας του οποίου ήταν σύμμαχος του Πομπήιου.

Ο ιστορικός Mahfoud Kaddache, γράφει: "Πουθενά αλλού δεν βρέθηκαν τόσα αρχαία αγάλματα. Είναι όλα αντίγραφα από διάσημα έργα. Το Μουσείο της Σερσέλ μας προσφέρει μερικά τέτοια δείγματα: Έναν Ηρακλή, αντίγραφο χάλκινου αγάλματος του Μύρωνα, τον "Απόλλωνα της Σερσέλ" που θεωρείται ως νεανικό έργο του Φειδία, μία Αθηνά, το πρωτότυπο της οποίας οφείλεται σε μαθητή του Φειδία, έναν όρθιο Ποσειδώνα, ένα καθήμενο Ασκληπιό, προτομή του Διονύσου, κορμό της Αφροδίτης, κλπ..."

Πιστεύεται ότι στη Σερσέλ είχαν δημιουργηθεί εργαστήρια γλυπτικής της Αρχαίας Ελλάδας, όπου ο Μύρων και άλλοι γλύπτες δίδαξαν τη γλυπτική τέχνη σε Βέρβερους της Μαυριτανίας.

Π. Λ.

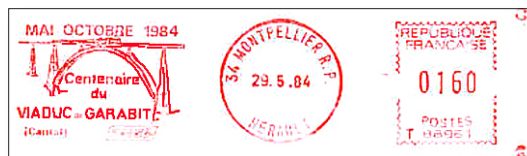
Γουσταύος Αιφελ Ο αρχιτέκτονας μηχανικός των πέντε ηπείρων

του Δημήτρη Βαρελά

Αν κάποιος μας ρώταγε ποιος έφτιαξε τον σιδηρένιο πύργο που δεσπόζει στο Παρίσι και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά αξιοθέατα του κόσμου, σίγουρα δεν θα απαντούσαμε ότι τον έφτιαξε ο Alexandre Gustave Bonickhausen. Αυτό είναι το πραγματικό όνομα του Γκιστάβ Αιφελ, του αρχιτέκτονα, μηχανικού του οποίου έργα βρίσκονται διάσπαρτα σε όλες τις γωνιές της γης. Πιθανότατα το ψευδώνυμο Αιφελ (γαλλικά προφέρεται "Εφέλ") να αναφέρεται στον δασώδη ορεινό όγκο Eifel της Γερμανίας (Ρηνανία-Παλατινάτο). Το πραγματικό όνομα της οικογένειας του είναι Boenickhausen (ή Bonickhausen), το οποίο ταιριάζει με το δήμο Bönninghausen (Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία). Έτσι μπορεί να εξηγηθεί και η επιλογή του ψευδώνυμου με το οποίο έγινε παγκόσμια γνωστός.

3. Η γέφυρα Γκαραμπίτ, η ψηλότερη στον κόσμο την εποχή της. Κάτω, μηχανόσημο για τα 100 χρόνια που δόθηκε σε κυκλοφορία (1884-1984).

Γεννήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1832 στη Ντιζόν. Μετά την αποφοίτησή του από την Ecole Centrale des Arts στο Παρίσι το 1855, άρχισε να δραστηριοποιείται στις κατασκευές. Αρχικά ασχολήθηκε με την κατασκευή και τον εξοπλισμό των σιδηροδρόμων, και το 1858 σχεδίασε και κατασκεύασε την σιδηροδρομική γέφυρα πάνω από το Γαρούνα στο Levallois-Perret. (εικ.1)

Το 1867 σχηματίζει τη δική του εταιρεία που ειδικεύεται στην παραγωγή της έλασης του χάλυβα. Με την εμπειρία και τη συνεργασία των ειδικευμένων τεχνικών της εταιρείας του άρχισαν οι σιδηροκατασκευές που τον έκανα διάσημο.

Κατά την περίοδο 1867-1884 σχεδίασε και έχτισε σπουδαία έργα σε όλη την Ευρώπη, μεταξύ άλλων την σιδηροδρομική γέφυρα Μαρία Ρία

1. Η σιδηροδρομική γέφυρα στο Λεβαλουά-Περέ που διασχίζει τον ποταμό Γαρούνα.

2 Η σιδηροδρομική γέφυρα Μαρία Πια.

4. Η γέφυρα Κυμπζάκ της πόλης Ζιρόντ (μηχανόσημο).

στην Πορτογαλία (εικ. 2), την σιδ. γέφυρα Γκαραμπί, ένα έργο εξαιρετικής σύλληψης το οποίο, ήταν η ψηλότερη γέφυρα του κόσμου. (εικ.3), τη γέφυρα Κυμπζάκ στη Γαλλία (εικ.4), τη σιδ. γέφυρα Ουνγκενί στη Ρουμανία (εικ. 5).

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Έκθεσης του Παρισιού το 1889 για την εκατονταετηρίδα από την Γαλλική Επανάσταση, (εικ. 6) αναλαμβάνει την κατασκευή ενός Πύργου μεταλλικού ενός πειραματική εργασία και αρχικά είχε συμφωνηθεί, μετά τη λήξη της εκθέσεως να αποσυναρμολογηθεί και να διαλυθεί. Το έργο αυτό ο περιβόητος Πύργος του Άιφελ αποτελεί πλέον το σύμβολο του Παρισιού και το επισκέπτονται εκατομμύρια τουρίστες από όλο τον κόσμο κάθε χρόνο (εικ. 7)

Το τεράστιο μέγεθος του Πύργου του Άιφελ, είναι μία από τις πιο δύσκολες προκλήσεις της μηχανικής που έχει

5. Μονόφυλλο με απεικόνιση της γέφυρας Ουνγκενί.

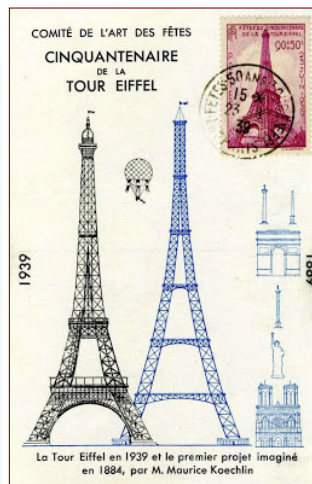

6. Σφραγίδες "Διεθνής έκθεση" του 1889 και, αριστερά, "Κορυφή του Πύργου του Άιφελ".

αναληφθεί ποτέ. Έγινε στόχος και επικριτικών σχολίων κυρίως λόγω του ότι κρίθηκε παράταιρο με την αρχιτεκτονική παράδοση εκείνης της περιόδου. Ο χρόνος όμως έδειξε ότι το πιο γνωστό δημιούργημα του Άιφελ αποτελεί ένα

από τα πιο διάσημα κτίσματα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

Ο Άιφελ μετά και τον Πύργο μεσουρανεί, και η εταιρεία του δέχεται παραγγελίες από όλο τον κόσμο για έργα πάσης φύσεως. Καθοριστική είναι η συμβολή του σε ένα ακόμα παγκόσμια γνωστό μνημείο, το άγαλμα της Ελευθερίας στις ΗΠΑ. Η υλοποίηση αυτού του έργου ήταν

7. Ο περιφημος Πύργος σε εορταστική έκδοση για τα 50 χρόνια της κατασκευής του, και σε Κάρτα Μάξιμου. 9. (Δεξιά) Το Άγαλμα της Ελευθερίας που κατασκευάστηκε στη Γαλλία και μεταφέρθηκε στη Νέα Υόρκη.

τεχνικά πολύ περίπλοκη. Ο σχεδιασμός ανατέθηκε στο γαλλικό γλύπτη Φρεντερίκ Ωγκίστ Μπαρτολντί (εικ. 8), αλλά ο σχεδιαστής και κατασκευαστής της εσωτερικής υποστήριξης του αγάλματος ήταν ο Άιφελ. Η συμβολή του Άιφελ ήταν καθοριστική για την επιτυχία του έργου, αφού με την τεχνική του φρόντισε ώστε τα μεταλλικά μέρη του έργου να διαστέλλονται ή συστέλλονται ελεύθερα όπως οι αλλαγές της θερμοκρασίας, και να είναι έτσι σε θέση, μέχρι και σήμερα, το γιγάντιο αυτό άγαλμα, να αντέχει τους ισχυρούς ανέμους που σαρώνουν τον κόλπο της Νέας Υόρκης. Ο Άιφελ επίσης με την πρωτοποριακή τεχνική της αποσυναρμολόγησης και συναρμολόγησης - απαραίτητη για βαριά εργασία 225 τόνων - κατέστησε δυνατή την μεταφορά και την ανακατασκευή του αγάλματος στην Αμερική. (εικ. 9)

Ο Άιφελ μπορεί να έμεινε γνωστός κυρίως για τον Πύργο και τα έργα του στην Ευρώπη, πλην όμως, έργα του είναι διάσπαρτα σε όλο τον κόσμο και αποτελούν έργα υψηλής τεχνικής και αισθητικής. Μεταξύ άλλων, έργα του Άιφελ είναι και το Κονάκ Πιέρ στη Σμύρνη της Τουρκίας, ο Καθεδρικός Ναός Σαν Πέντρο στην Τάκνα του Περού (εικ.10),

8. Φ. Ω. Μπαρτολντί: Σχεδίασε το Άγαλμα της Ελευθερίας.

10. Ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Πέτρου (Περού).

13. Σιδηροδρομικός σταθμός στη Λα Παζ της Βολιβίας.

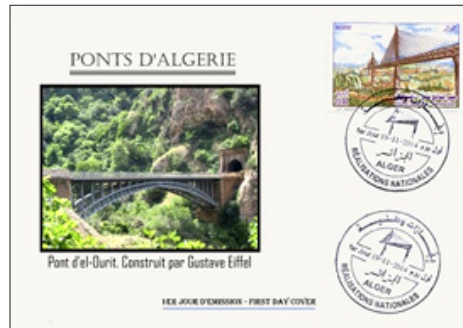

11. Κεντρικό Ταχυδρομείο της Σαγκόν.

η Πλάζα ντελ Μερκάδο στο Σαν Χουαν του Πουέρτο Ρίκο, το Παλάτιο ντελ Χιέρο στη Βερακρούζ του Μεξικού, το Γενικό Ταχυδρομείο στη Σαγκόν του Βιετνάμ (εικ.11), η γέφυρα του ελ Ουρίτ στην Αλγερία (εικ. 12), η Πουέντε Λιμπερταντόρ στο Σαν Κριστομπάλ της Βνεζουέλας, η εκκλησία του Σαν Σεμπασιτιάν στη Μανίλα των Φιλιππίνων, ο σιδηροδρομικός Σταθμός στη Λα Παζ της Βολιβίας (εικ. 13), η γέφυρα Ιμπάμπα πάνω από τον ποταμό Νείλο στο Κάιρο της Αιγύπτου και πλήθος άλλων έργων.

Μετά την αποχώρησή του από τις κατασκευές ο Άιφελ ασχολήθηκε με την μετεωρολογία και την αεροδυναμική. Το 1912 ίδρυσε το εργαστήριό του στο Auteuil, κοντά στο Παρίσι. Η δουλειά του οδήγησε το 1917 να σχεδιάσουν ένα μαχητικό μονοπλάνο. Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο Άιφελ συνεχίζει την έρευνά του σχετικά με τους έλικες και τα φτερά των αεροπλάνων.

Ο Γκουστάβ Άιφελ εργαζόταν μέχρι τα τελευταία του. Πέθανε στις 28 του Δεκέμβρη 1923 στο Παρίσι και θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους δημιουργούς της βιομηχανικής επανάστασης.

12. Η γέφυρα του ελ Ουρίτ της Αλγερίας.

Ένα αρχέγονο όπλο με έντονο συμβολισμό!

Το μπούμεραγκ

“Μπούμερανγκ”! Λέξη που χρησιμοποιούμε συνήθως στη φράση: “Γύρισε μπούμερανγκ” και σημαίνει ότι κάποιος δέχεται αναπάντητα τις αρνητικές συνέπειες των πράξεών του, ενώ αντίθετα υπολογίζει ότι θα βγει κερδισμένος.

Το μπούμερανγκ είναι ένα εργαλείο- όπλο, σχεδιασμένο αρχικά για να χρησιμοποιείται στο κυνήγι από διάφορες φυλές, κυρίως της Ωκεανίας. Κατασκευάζεται συνήθως από ξύλο και σπανιότερα από κόκαλο. Είναι επίπεδο, με αεροδυναμικό σχήμα και κατασκευασμένο έτσι ώστε να περιστρέφεται κάθετα στον άξονά του κατά την κατεύθυνση της πτήσης του.

Ο όρος μπούμερανγκ δημιουργήθηκε και χρησιμοποιήθηκε από τους αυτόχθονες λαούς των εδαφών της Βόρειας και Νέας Νότια Ουαλίας. Από εκεί επικράτησε να αναφέρεται ως πολεμικό όπλο ή όπλο κυνηγιού της Αυστραλίας και στον υπόλοιπο κόσμο.

Το παλαιότερο γνωστό μπούμερανγκ ήταν από ξύλο, βρέθηκε σε ένα βάλτο στη Νότια

Αυστραλία και έχει ηλικία 11.000 ετών. Πιο πρόσφατα, Αιθίοπες αρχαιολόγοι βρήκαν στην περιοχή της πρωτεύουσας Αντίς Αμπέμπα πολλά αντικείμενα από λυγισμένο ξύλο που καλύπτονται με χρυσό, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως μπούμερανγκ. Κάτι παρόμοιο βρέθηκε και στην Αίγυπτο, στον τάφο του Φαραώ Τουταγχαμών.

Τα μπούμερανγκ χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Στα επιστρεφόμενα και στα μη επιστρεφόμενα. Τα επιστρεφόμενα έχουν δύο ή περισσότερα αεροδυναμικά πτερύγια, που κατασκευάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε το μπούμερανγκ να πετάει σε ελλειπτική τροχιά και να επιστρέφει σε αυτόν που το πέταξε, αν βέβαια το έχει πετάξει με σωστό τρόπο.

Στις μέρες μας τα μπούμερανγκ χρησιμοποιούνται κυρίως ως σπορ και για διασκέδαση. Κατασκευάζονται από ανθρακονήματα σε συνδυασμό με ενισχυμένο πλαστικό ή άλλα υλικά υψηλής τεχνολογίας.

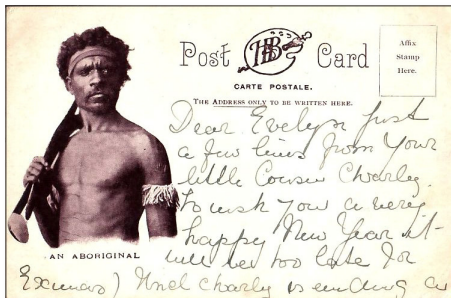
Λ. Τ.

Γραμματόσημο τύπου FRAMA με μπούμεραγκ στο δεξιό άκρο

Διακοσμημένο μπούμεραγκ σε φεγιά

Αυτόχθων Αβορίγινος ξεκινά για κυνήγι κρατώντας το μπούμεραγκ στον ώμο.

Οι Αυστραλοί έδωσαν το όνομα “Μπούμεραγκ” σε ένα πολεμικό αεροπλάνο δικής τους παραγωγής.

Η ανατομία

Η ιστορία της ανατομίας αρχίζει από τα χρόνια των πρώτων παρατηρήσεων στα σώματα των θυμάτων θυσιών, ενώ η συστηματική μελέτη της ανατομίας πρέπει να είχε αρχίσει πολύ πριν το 1600 π.Χ., έτος που βρέθηκε η αρχαιότερη γνωστή χειρουργική πραγματεία στον αιγυπτιακό Πάπυρο Έντγουιν Σμιθ. Μέσω αυτού του παπύρου γνωρίζουμε ότι η καρδιά, τα αγγεία, το συκώτι, η σπλήνα, τα νεφρά, ο υποθάλαμος του εγκεφάλου, η μήτρα και η ουροδόχος κύστη είχαν ήδη αναγνωρισθεί, και ότι τα αιμοφόρα αγγεία ήταν γνωστό ότι προέρχονται από την καρδιά. Άλλα αγγεία περιγράφονται στον πάπυρο ότι μεταφέρουν αέρα και ένα είδος βλέννας, δύο αγγεία στο δεξιό αυτί φέρουν την "πνοή της ζωής", ενώ δύο στο αριστερό φέρουν την "πνοή του θανάτου". Ένας άλλος πάπυρος, αυτός του Έμπερς (περ. 1550 π.Χ.) περιλαμβάνει μια πραγματεία για την καρδιά. Παρατηρεί ότι η καρδιά είναι το κέντρο της παροχής αίματος, και ότι τα αγγεία για κάθε μέλος του σώματος επικοινωνούν με αυτήν.

Ονοματολογία, μέθοδοι και εφαρμογές για τη μελέτη της ανατομίας, όλα αρχίζουν από τους Έλληνες. Ο Αλκμαίων ο Κροτωνιάτης άρχισε πρώτος να δημιουργεί ένα υπόβαθρο για την ιατρική και ανατομική επιστήμη, ανατέμνοντας ζώα. Προσδιόρισε τα οπτικά νεύρα και τους αγωγούς που αργότερα ονομάστηκαν "ευστα-

χιανές σάλπιγγες". Άλλοι, όπως ο Άκρων ο Ακραγαντίνος (480 π.Χ.), ο Πausανίας (480 π.Χ.) και ο Φιλιστίων ο Λοκρός, έκαναν ανατομικές έρευνες.

Σημαντική φυσιογνωμία αυτής της εποχής ήταν ο Εμπεδοκλής ο Ακραγαντίνος (480 π.Χ.), ο οποίος υποστήριξε μεταξύ άλλων ότι η καρδιά ήταν το κύριο όργανο του αγγειακού συστήματος.

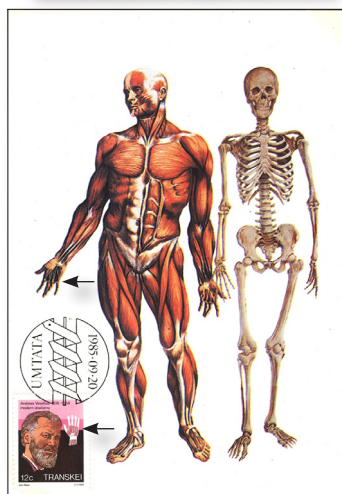
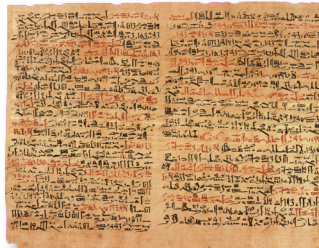
Στον Ιπποκράτειο Κώδικα, τον οποίο κανείς δεν μπορεί σίγουρα να αποδώσει στον ίδιο τον Ιπποκράτη, περιλαμβάνονται πολλά ιατρικά κείμενα από διάφορους συγγραφείς. Τα κείμενα αποδεικνύουν την γνώση της μυοσκελετικής δομής του ανθρώπου και τις απαρχές της κατανόησης της λειτουργίας ορισμένων οργάνων, όπως των νεφρών. Στην πραγματεία περί καρδιάς του Ιπποκράτειου Κώδικα καταγράφεται η τριγώνιχα βαλβίδα της καρδιάς και η λειτουργία της.

Τον 4ο αιώνα π.Χ., ο Αριστοτέλης και πολλοί σύγχρονοί του αυξάνουν την εμπειρία τους, βασιζόμενοι στην ανατομή των ζώων. Μέσα από ζωοτομίες και την εξελικτική βιολογία, ο Αριστοτέλης ίδρυσε τη συγκριτική ανατομία.

Την ίδια περίοδο, ο Πραξαγόρας ο Κώος (4ος αι.) πιστώνεται ως ο πρώτος που προσδιόρισε τη διαφορά μεταξύ αρτηριών και φλεβών, ενώ περιέγραψε με μεγαλύτερη ακρίβεια από πριν τις σχέσεις με-

Οι αιγυπτιακοί πάπυροι Έμπερς και Σμιθ (κάτω) περιέχουν τα πρώτα κείμενα με ανατομικά συμπεράσματα.

Ανατομικά σχέδια του Α. Βερσάλιους σε ΚΜ (δευτερεύον θέμα, "το χέρι").

ταξύ των οργάνων.

Η πρώτη καταγεγραμμένη σχολή ανατομίας δημιουργήθηκε στην Αλεξάνδρεια περίπου το 300 π.Χ.. Ο Πτολεμαίος Α' ο Σωτήρ ήταν ο πρώτος που επέτρεψε στους γιατρούς της αυλής του να ανοίγουν και να εξετάζουν πτώματα με σκοπό την εκμάθηση της λειτουργίας του ανθρώπινου σώματος. Σε κάποιες περιπτώσεις ο ίδιος ο βασιλιάς λάβαινε μέρος σε αυτές τις ανατομές.

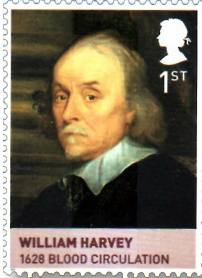
Οι περισσότερες από τις πρώτες ανατομές έγιναν σε εκτελεσμένους εγκληματίες. Η πρώτη χρήση ανθρωπίνων πτωμάτων για ανατομική έρευνα άρχισε αργότερα, τον 4ο αι. π.Χ., όταν οι Ηρόφιλος και Ερασίστρατος ζήτησαν την άδεια της πολεμικής δυναστείας να ανατέμνουν ζώντα ζώα, αλλά και ζωντανούς καταδίκους εγκληματίες, στην Αλεξάνδρεια. Ο Ηρόφιλος ήταν ο πρώτος γιατρός που ανέτεμνε ανθρώπινα σώματα, γι' αυτό και θεωρείται ως ο ιδρυτής της ανατομίας. Ήταν αυτός μάλιστα που ανέτρεψε την δοξασία του Αριστοτέλη ότι η καρδιά ήταν η "έδρα της νόησης...", υποστηρίζοντας ότι έδρα της νόησης είναι ο εγκέφαλος.

Ωστόσο, ο Ηρόφιλος κατηγορήθηκε τελικά από τους συγχρόνους του για ανατομή ζωντανών εγκληματιών. Ο αριθμός των φυλακισμένων θυμάτων του λέγεται ότι ήταν περίπου 600.

Ο τελευταίος σημαντικός ανατόμος της αρχαιότητας ήταν ο Γαληνός (129–199 μ.Χ.). Βασιζόμενος στη γνώση προηγούμενων συγγρα-

Γαληνός

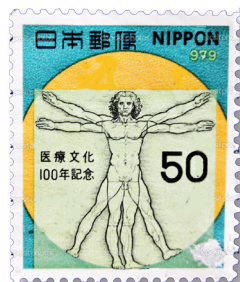
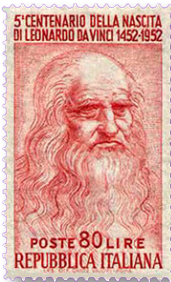

Ουίλιαμ Χάρβεϊ. Δεξιά, βρετανική σφραγίδα προς τιμή του.

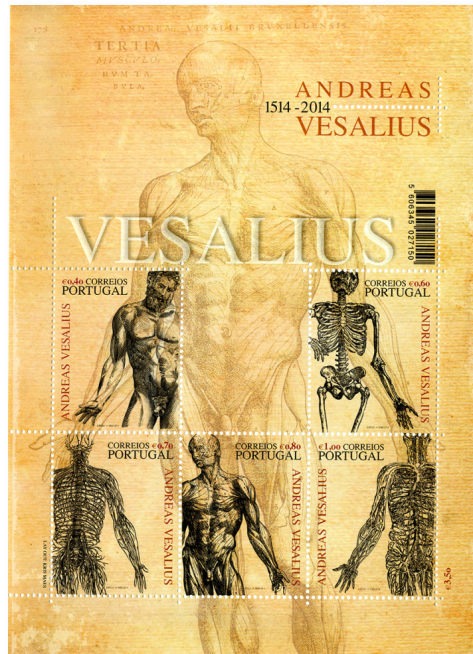
φών, ενίσχυσε τις έρευνές του για τη λειτουργία των οργάνων, ενεργώντας ζωοτομίες. Ως επικεφαλής ιατρός των μονομάτων στην Πέργαμο (158 μ.Χ.), είχε την ευκαιρία να μελετήσει όλα τα είδη των τραυμάτων, ακόμα και μεγάλου μέρους της κοιλιακής κοιλότητας. Ωστόσο, οι μελέτες του σε χοίρους και πιθήκους ήταν αυτές που του έδωσαν τις περισσότερες λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα όργανα και αποτέλεσαν τη βάση των ιατρικών κειμένων του.

Από τα κείμενα του Γαληνού έχουν διασωθεί περίπου 100 που έχουν περιληφθεί σε 22 τόμους σύγχρονου κειμένου. Τα δύο μεγάλα ανατομικά έργα του είναι *Περί της ανατομικής διαδικασίας* και *Περί των χρήσεων των τμημάτων του σώματος του ανθρώπου*.

Οι πληροφορίες του Γαληνού αποτέλεσαν τη βάση της γνώσης όλων των συγγραφέων

Ο Λεονάρντο και ο "Βιτρούβιος Άνθρωπος".

Μερικά από τα περίφημα σχέδια του Βερσαλίου.

και γιατρών για τα επόμενα 1300 χρόνια, έως ότου πολλές από αυτές αμφισβητήθηκαν από τους Αντρέα Βερσάλιο και ο Ουίλιαμ Χάρβεϊ (1578 –1657), τον 16ο αιώνα.

Το 1275-1326, ο Μοντίνο ντε Λούτζι ("Mundinus") πραγματοποίησε την πρώτη συστηματική ανθρώπινη ανατομή από την εποχή του Ηρόφιλου του Χαλκηδόνιου και του Ερασίστρατου του Κωού 1500 χρόνια νωρίτερα.

Η πρώτη σημαντική εξέλιξη στην ανατομία στην χριστιανική Ευρώπη μετά την πτώση της Ρώμης, συνέβη στην Μπολόνια, όπου η ανατομία σε αποσυντεθειμένα πτώματα συνέβαλε στην ακριβή περιγραφή των οργάνων και τον προσδιορισμό τους λειτουργιών τους.

Το 1489, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, γνωστός κυρίως για την εργασία του στην τέχνη και την τεχνολογία, άρχισε μια σειρά ανατομικών σχεδίων που απεικονίζουν την ιδανική ανθρώπινη μορφή. Ο ντα Βίντσι ανέθεμεν περίπου τριάντα ανθρώπινα δείγματα έως ότου αναγκάστηκε να σταματήσει με εντολή του Πάπα Λέοντα Ι'. Τα 750 σχέδια του αντιπροσωπεύουν μελέτες των οστών, του δέρματος, των μυών και πολλών εσωτερικών οργάνων.

Η πρώτη σοβαρή αμφισβήτηση του γαλιλικού δόγματος στην Ευρώπη ήρθε τον 16ο αιώνα. Χάρη στην εφεύρεση της τυπογραφίας, έγινε μια μεγάλη συλλογική προσπάθεια

"Μάθημα ανατομίας" του Ρέμπραντ.

Ο Ρέμπραντ ήταν από τους πιο γνωστούς ζωγράφους σχεδιαστές ανατομικών σχεδίων.

πινου σώματος) που αμφισβητούσε τα περίφημα σχέδια ανατομικών τμημάτων του ανθρώπινου σώματος του Γαλιανού. Ο Βεσάλιος αναγκάστηκε να ταξιδέψει από τη φλαμανδική πόλη Λευεν έως την Πάντοβα για να μπορεί να ανατάμει εκτελεσμένους στην αγχόνη χωρίς το φόβο διωγμού. Στα έξοχα εκτελεσμένα σχέδιά του περιγράφει με θαυμαστό τρόπο, μεταξύ άλλων, τις διαφορές μεταξύ των οργάνων σκύλων και ανθρώπων.

Ωστόσο, χρειάστηκε να περάσει ένας ακόμα αιώνας μέχρι να ξεθωριάσει η επιρροή του Γαλιανού.

Το έργο του Βεσάλιου σηματοδότησε μια νέα εποχή στη μελέτη της ανατομίας και της σχέσης της με την ιατρική. Με τον Βερσάλιο η ανατομία έγινε πραγματική επιστήμη. Η επιστημονική δραστηριότητά του, οι καινοτομίες του στην ανατομία και η μεγάλη ανατομική δεξιοτεχνία του, οδήγησαν στο διορισμό του ως καθηγητή της χειρουργικής και της ανατομίας στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας.

Εκδόσεις Ουγγαρίας, Βελγίου και Λεττονίας (σφραγίδα) προς τιμή του Βερσάλιου. Δεξιά, έκδοση προς τιμή του έργου του *De Humani Corporis fabrica* (Περί της κατασκευής του ανθρώπινου σώματος).

Τον 16ο και 17ο αιώνα σημειώθη-
 κε σημαντική πρόοδος στην κατανό-
 ηση του κυκλοφορικού συστήματος,
 ενώ η μελέτη της ανατομίας άκμασε
 ακόμα περισσότερο τον 17ο και 18ο
 αιώνα. Σε αυτό συνέβαλε και η έλε-
 υση της τυπογραφίας που κατέστησε
 την ανταλλαγή ιδεών ευκολότερη.
 Καθώς μάλιστα η μελέτη της ανατο-
 μίας γίνεται σε μεγάλο βαθμό με τα
 σχέδια, πολλοί διάσημοι καλλιτέχνες
 σπούδασαν ανατομία, παρακολού-
 θησαν ανατομικές και δημοσίευσαν τα
 σχέδια τους για να κερδίσουν χρή-
 ματα. Μεταξύ αυτών ήταν και οι Μι-
 χαήλ Άγγελος και Ρέμπραντ.

Αντίθετο στη δημοφι-
 λή πεποίθηση, η εκκλη-
 σία ούτε αμφισβήτησε
 ούτε εμπόδισε την ανα-
 τομική έρευνα.

Για την αντιμετώπι-
 ση της έλλειψης πτω-
 μάτων και την άνοδο
 του αριθμού των φοιτη-
 τών ιατρικής κατά τη δι-
 άρκεια του 17ου - 18ου
 αιώνα, παρουσιάστηκε
 το φαινόμενο τόσο των
 νεκροσυλιών (διάνοιξη τάφων και κλοπή σο-
 ρών), όσο και δολοφονιών για την απόκτηση
 πτωμάτων. Υπήρξε μάλιστα μία κατηγορία
 κλεπτών-τυμβωρύχων που έκλεβαν πτώματα
 και τα πουλούσαν, είτε ολόκληρα, είτε μεμο-
 νωμένα όργανα. Ο κορυφαίος Λονδρέζος ανα-
 τóμος Τζον Χάντερ (John Hunter, 1728–1793)
 είχε μόνιμους τέτοιους προμηθευτές για τη
 σχολή του. Τελικά, το βρετανικό κοινοβούλιο
 θέσπισε νομοθετική πράξη, με βάση την οποία
 ήταν δυνατή η επαρκής και νόμιμη προμήθεια
 πτωμάτων εκτελεσθέντων δολοφόνων.

Πολλοί Ευρωπαίοι της εποχής που ενδια-
 φέρονταν για τη μελέτη της ανατομίας ταξίδευ-

Λουίτζι Γκαλβάνι,
 φυσιολόγος, ανα-
 τóμος, φιλόσοφος

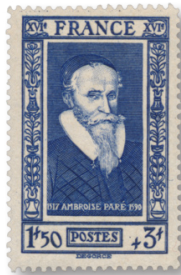
αν στην Ιταλία, το τότε κέντρο αυτής
 της επιστήμης. Τότε ακόμα, μόνο
 στην Ιταλία μπορούσαν να χρησι-
 μοποιηθούν ορισμένες ειδικές ερευ-
 ηνητικές μέθοδοι, όπως ανατομές σε
 γυναίκες.

Το έργο του Βεσάλιου ακολούθη-
 σαν πολλοί μαθητές του, προχωρώ-
 ντας σε περαιτέρω ανακαλύψεις του
 ανθρώπινου σώματος.

Από τις αρχές του 16ου αιώνα
 έγιναν πολύ δημοφιλή τα ανατομι-
 κά θέατρα, ως μορφή ανατομικής
 διδασκαλίας. Το πρώτο που ιδρύθη-
 κε το 1594 ήταν στο Πανεπιστήμιο

της Πάντοβα, καθιστώντας την Ιταλία κέντρο
 ανθρώπινης ανατομίας. Φοιτητές και παρατη-

ρητές τοποθετού-
 νταν κυκλικά γύρω
 από το τραπέζι και
 άκουγαν τους εξη-
 γηγητές που εξη-
 γούσαν τα διάφορα
 ανατομικά μέρη.
 Μόλις τον 19ο αι-
 ώνα τα ανατομικά
 θέατρα αντικατα-
 στάθηκαν από τις
 συνθήεις αίθουσες

Αμπρουάζ Παρέ, χειρουργός
 - ανατόμος, και, δεξιά, Ελί Μέ-
 τσνικοφ, βιολόγος - ανατόμος.

διδασκαλίας.

Η έλευση του 19ου και του 20ου αιώνα
 έφερε μία σειρά επιστημονικές και τεχνολογι-
 κές εξελίξεις που οδήγησαν προοδευτικά σε
 νέους επιστημονικούς κλάδους, όπως η ιστο-
 λογία και αναπτυξιακή βιολογία, η εξελικτική
 και μοριακή βιολογία, η ενδοκρινολογία που
 εξήγησε το σκοπό των αδένων, αλλά και τόσες
 άλλες που έφεραν την ανατομία στο θαυμαστό
 σημερινό της επίπεδο.

Παντελής Λεούσης

Πηγές: Διαδίκτυο
 Εγκυκλοπαίδεια Britannica

Σρέντερ βαν ντερ Κολκ, Μαρί Φρανσουά Ξαβιέ Μπισά,
 Αντουάν Πορτάλ και Ζορζ Κιβιέ: Ανατόμοι - φυσιολόγοι.

Ένας πρωτότυπος τρόπος κυνηγιού

Ιερακοθηρία

Ιερακοθηρία είναι η τέχνη της σύλληψης θηραμάτων στο φυσικό τους περιβάλλον, με τη βοήθεια εκπαιδευμένων αρπακτικών. Πρόκειται για πολύ παλιά μορφή κυνηγιού που εφαρμόστηκε σε περισσότερες από σαράντα χώρες και που από τις 16 Νοεμβρίου 2010 ανήκει στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά της ανθρωπότητας της UNESCO.

Το γεράκι πετρίτης που είναι το ταχύτερο στον κόσμο, περιλαμβάνεται μεταξύ των πουλιών που προτιμούνται γι' αυτής της μορφής το κυνήγι. Ο πετρίτης φθάνει μέχρι 200 μέτρα πάνω από τη λεία του και εφορμά προς αυτή με ταχύτητα πάνω από 300 χλμ/ώρα.

Η ιερακοθηρία φαίνεται ότι ξεκίνησε στα ψηλά οροπέδια της Κεντρικής Ασίας, στις περιοχές όπου, ακόμα και τώρα, συναντάται η μεγαλύτερη φυσική συγκέντρωση αρπακτικών πτηνών. Οι Κιργίζιοι, νομάδες και κυνηγοί, ήταν μάλλον οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με αυτή τη δραστηριότητα. Στο βιβλίο *Επιτομή χρονικών* του Rashid al Din Hamadānī (1247–1318) υπάρχουν πολλές ιστορικές απεικονίσεις των μεσαιωνικών χρόνων που περιγράφουν την ιερακοθηρία να ασκείται από Μογγόλους. Το γεράκι ήταν εξάλλου το πουλί σύμβολο των μογγολικών φυλών.

Ενώ υπάρχουν στοιχεία που βεβαιώνουν ότι ο αρχαίος ελληνικός και λατινικός κόσμος γνώριζε αυτή την ενασχόληση χωρίς όμως να το ασκεί, στην Ευρώπη οι πρώτοι που ανακάλυψαν αυτού του είδους το κυνήγι ήταν οι Γαλάτες τον 7ο αιώνα, μέσω των γερμανικών

Οι Κιργίζιοι ήταν από τους πρώτους ιερακοθήρες

Αλλά και οι Μογγόλοι κυνηγούσαν με γεράκια από τα πολύ παλιά χρόνια.

Οι Βεδουίνοι ασκούσαν και αυτοί την ιερακοθηρία για λογους επισιτιστικούς.

φυλών που εισέβαλαν στην Ευρώπη.

Τα χρόνια του Μεσαίωνα το κυνήγι με γεράκια αρχίζει να αναπτύσσεται παντού στην Ευρώπη, με ιδιαίτερη δημοφιλή στη Γαλλία. Ανάλογα με τις περιόδους και τις περιοχές, είτε ασκήθηκε από όλους, είτε ασκήθηκε από την αριστοκρατία, είτε αποτέλεσε αποκλειστικό βασιλικό προνόμιο. Ιστορικά, η ιερακοθηρία ήταν ανέκαθεν δημοφιλές άθλημα, αλλά και σύμβολο κοινωνικής θέσης μεταξύ των ευγενών της μεσαιωνικής Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, και της Μογγολικής Αυτοκρατορίας. Αυτό διότι απαιτούσε ελεύθερο διαθέσιμο χρόνο, χρήμα και χώρο.

Ωστόσο, η ιστορική σημασία της ιερακοθηρίας στις χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις δεν μπορεί να εκτιμηθεί σωστά λόγω έλλειψης σωζόμενων στοιχείων, ειδικά των νομαδικών κοινωνιών που δεν διέθεταν γραπτό λόγο.

Σε πολλές νομαδικές κοινωνίες όπως αυτές των Βεδουίνων, η ιερακοθηρία δεν ασκήθηκε από ευγενείς για αναψυχή. Τα γεράκια χρησιμοποιούνταν για το κυνήγι μικρών θηραμάτων κατά τους χειμερινούς μήνες, αποτελώντας συμπλήρωμα της πολύ περιορισμένης σε ποιότητα και ποσότητα διατροφής τους.

Το κυνήγι με γεράκια αποτέλεσε επίσης μέρος των δραστηριοτήτων των ιπποτών (1200-1400). Υπήρχαν μάλιστα γιορτές, όπου νεαροί ευγενείς μιας περιοχής, εκτός από την ιερακοθηρία, συναγωνίζονταν στο χειρισμό των όπλων, στην

ιππασία, σε ευγενείς τέχνες, στην ποίηση και το τραγούδι. Η πρακτική αυτή των ιπποτών είχε ευρύτατη εφαρμογή στις γερμανικές χώρες μέσω των Minnesänger (τροβαδούροι), στη Γαλλία μέσω των τροβαδούρων και τρουβέρων, αλλά και αλλού σε μικρότερο βαθμό.

Τα Χριστιανικά Τάγματα των Ιπποτών που δημιουργήθηκαν τον 12ο αιώνα είχαν διαφορετική προσέγγιση στην πρακτική του κυνηγιού. Στο Τάγμα του Ναού, το κυνήγι με γεράκια ήταν απαγορευμένο. Αντίθετα, ήταν η μόνη επιτρεπόμενη μέθοδος κυνηγιού στο Τάγμα του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ.

Ο Φρειδερίκος Β' (1194–1250) της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, μεταξύ των πολλαπλών δραστηριοτήτων του, είχε ασχοληθεί και με την τέχνη του κυνηγιού με γεράκια. Όχι μόνο κατείχε δεκάδες γεράκια και είχε στην υπηρεσία του πολλούς γερακάρηδες (εκπαιδευτές), αλλά συμμετείχε και ο ίδιος στην εκπαίδευσή των αρπακτικών. Ήταν μάλιστα τόσο το πάθος του, ώστε έγραψε σχετική πραγματεία με τίτλο *De Arte Venandi cum Avibus* (Η τέχνη του κυνηγιού με πουλιά).

Οι Γάλλοι βασιλιάδες διέθεταν γεράκια και ειδικούς που τα φρόντιζαν και τα εκγύμναζαν. Μέχρι τις αρχές του 15ου αιώνα, η Γαλλική

Τροβαδούροι (Minnesänger) με τα γεράκια τους.

Ο Φρειδερίκος Β' είχε πάθος με την ιερακοθηρία.

Περσική μικρογραφία με ιππέα κυνηγό που κρατά γεράκι.

Αυλή απένειμε στον επικεφαλής των βασιλικών κυνηγητικών ομάδων (πουλιών και άλλων ζώων) τον τίτλο "fauconnier maître" (πρωτομάστορα ιερακοθηρίας). Ο Κάρολος ΣΤ' το 1406 επιφύλαξε αυτό τον τίτλο μόνο στον επικεφαλής της ομάδας κυνηγιού με γεράκια, κάτι που διατηρήθηκε μέχρι τη γαλλική επανάσταση.

Τα χρόνια του Λουδοβίκου ΙΓ' η ιερακοθηρία βρέθηκε στη μεγαλύτερη της ανάπτυξη. Το 1616, ο βασιλιάς διέθετε 300 γεράκια που ήταν χωρισμένα σε έξι εξειδικευμένες ομάδες, ικανές να συλλαμβάνουν ερωδιούς, κοράκια, πέρδικες και άλλα πουλιά. Τα γεράκια πετούσαν κατά ομάδες, με το κάθε ένα να παίζει ξεχωριστό ρόλο στο κυνήγι. Ο Λουδοβίκος ΙΓ' μετέφερε μάλιστα πουλιά και στο βασιλικό ανάκτορο του Λούβρου, στο "Δωμάτιο του Απόλλωνα", τα οποία ονόμασε "Oiseaux du Cabinet du Roi" (Πουλιά του Βασιλικού Δωματίου), και τα οποία μετέφερε πάντα μαζί του όταν άλλαζε τόπους διαμονής, είτε για λόγους αναμυχής, είτε εξαιτίας πολέμων ή άλλων λόγων. Κατά τη διάρκεια της βα-

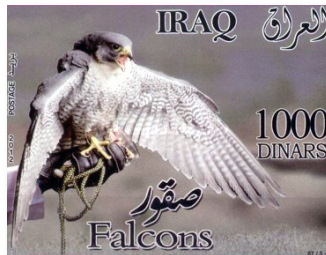
σιλείας του, η ιερακοθηρία έφθασε στο απόγειό της, όχι μόνο στη Γαλλία αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές Αυλές, όπως της Γερμανίας, της Μεγάλης Βρετανίας, της Ολλανδίας, κλπ.

Η ιερακοθηρία στην Ευρώπη άνθισε ιδιαίτερα στα χρόνια του Μεσαίωνα, όταν έγινε χόμπι βασιλέων και ευγενών.

Το κυνήγι με γεράκια είναι πάντα δημοφιλής ασχολία των Σεΐχηδων.

Εφόρμηση γερακιού από τα χέρια του γερακάρη.

Σιγά-σιγά, στο τέλος του 17ου αιώνα, η ανάπτυξη των πυροβόλων όπλων είχε σαν αποτέλεσμα τη φθίνουσα πορεία της ιερακοθηρίας. Οι επόμενοι Λουδοβίκοι ΙΔ', ΙΕ' και ΙΣΤ' και οι άλλοι βασιλιάδες της εποχής άρχισαν να προτιμούν το κυνήγι με σκυλιά και όπλα, παρά με γεράκια.

Μετά τη Γαλλική Επανάσταση, ο Ναπολέων, ο οποίος ήταν και αυτός λάτρης του κυνηγιού, άσκησε περιστασιακά την ιερακοθηρία, περισσότερο όμως για την αίγλη του αθλήματος παρά για λόγους κυνηγητικούς.

Είναι γνωστοί πολλοί ιδιώτες, στα νεότερα χρόνια, που

Αρπακτικό συλλαμβάνει αλεπού με τον έφιππο ιερακοθήρα να ακολουθεί.

άσκησαν και ασκούν αυτό το κυνήγι μέχρι τις μέρες μας. Υπάρχουν μάλιστα και ειδικοί κυνηγητικοί σύλλογοι με αποκλειστική δραστηριότητα την ιερακοθηρία, αλλά και εθνικές και διεθνείς συναντήσεις για το αντικείμενο. Γνωστή επίσης η δημοφιλία του αθλήματος μεταξύ των σεΐχηδων της Μέσης Ανατολής.

Τέλος, κυνήγι με γεράκια εφαρμόζεται και σε πολλά αεροδρόμια, για την απομάκρυνση ή εξουδετέρωση πουλιών και την πρόληψη αεροπορικών ατυχημάτων.

Σκηνή κυνηγιού: Ο γερακάρης κρατά το γεράκι και περιμένει τα σκυλιά να ξετρυπώσουν το θήραμα.

Παντελής Λεούσης

Σφραγίδες Ιταλίας από εθνικές και διεθνείς συναντήσεις ιερακοθηρίας.

Χρυσή σειρά Πορτογαλίας αφιερωμένη στην ιερακοθηρία. Στο κάτω μέρος των γραμματοσήμων διακρίνονται τα απαραίτητα αξεσουάρ για την άσκησή της.

Το θεματικό εργαλείο που όλοι περιμέναμε!
Στις 300 εξολοκλήρου έγχρωμες σελίδες του περιλαμβάνονται όλα
όσα πρέπει να ξέρει ο καλός θεματικός, αλλά και ένας καλός φιλοτελιστής.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Τευχίδια γραμματοσήμων

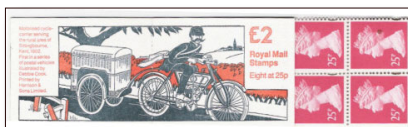
Τα τευχίδια γραμματοσήμων ξεκίνησαν σαν τρόπος εξυπηρέτησης του κοινού που χρειάζεται γραμματόσημα για την αλληλογραφία του. Αντί κάποιος να συνωστίζεται στις ουρές για ένα γραμματόσημο προκειμένου να ταχυδρομήσει μία επιστολή γνωστού βάρους και τέλους, αγοράζει από μία μηχανή αυτόματης πώλησης ή από ένα ταχυδρομικό γκισέ μία μονή, διπλή ή πολλαπλή δεσμίδα γραμματοσήμων, δεμένη ή συρραμμένη σε βιβλιαράκι. Πρόκειται δηλαδή για έναν τρόπο συσκευασίας γραμματοσήμων, μέσα σε ένα εξώφυλλο από χαρτί ή χαρτόνι, που τα κρατά συγκεντρωμένα και προστατευμένα.

Αυτό που εμείς αποκαλούμε "τευχίδιο" ή "καρνεδάκι" (από τον αντίστοιχο γαλλικό όρο "carnet de timbres"), οι αγγλόφωνοι και οι Ιταλοί το αποκαλούν booklet και libretto, αντίστοιχα (βιβλιαράκι), ενώ το γερμανικό Briefmarkenheft ή Markenheftchen μεταφράζεται σε "τευχίδιο", όπως σε εμάς.

Τα πρώτα καρνεδάκια έκαναν την εμφάνιση τους στα τέλη του 19ου αιώνα – αρχές 20ου. Η αρχή έγινε στο Λουξεμβούργο το 1895. Ακολούθησαν ο Καναδάς, οι ΗΠΑ και οι Φιλιππίνες το 1900, η Ουγγαρία και η Νέα Ζηλανδία ένα χρόνο αργότερα, και η Γαλλία το 1906.

Όσο και αν φαίνεται παράξενο, τα πρώτα χρόνια κυκλοφορίας τους τα τευχίδια στοίχιζαν ακριβότερα από την συνολική ονομαστική αξία των γραμματοσήμων που περιείχαν. Π.χ., στη Γαλλία, με νόμο της 17ης Απριλίου 1906, η Γαλλική Βουλή εξουσιοδότησε τα ταχυδρομεία να πωλούν τα καρνεδάκια αντί 2 φράγκων, συν 5 σ. προσαύξηση για το κόστος συσκευασίας τους. Αυτό στάθηκε αιτία για την αρχική εμπορική τους αποτυχία, γεγονός που ανάγκασε την κυβέρνηση να καταργήσει την προσαύξηση (1η Μαΐου 1910).

Πολύ σύντομα, η χρήση των τευχιδίων κέρδισε παντού έδαφος και η δημοτικότητά τους έδωσε την ιδέα της εκτύπωσης διαφημίσεων επάνω τους, είτε στα εξώφυλλα, είτε στα περιθώρια των γραμματοσήμων, είτε ακόμα σε μία βινιέτα ανάμεσα

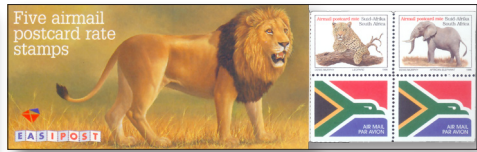
Τρεις όψεις τευχιδίου της Ταϊβάν. Στην πρόσψη εικονίζεται η σημαία και το κοινοβούλιο. Στο εσωτερικό των δύο εξωφύλλων υπάρχει πατριωτικό κείμενο, καθώς και λόγια και μουσική του εθνικού ύμνου. Τα 16 γραμματόσημα εικονίζουν τη σημαία της χώρας.

στη μπάντα των γραμματοσήμων που περιέχονταν σε αυτά.

Στην αρχή, τα γραμματόσημα που περιλαμβάνονταν στα τευχίδια προέρχονταν από οριστικές σειρές. Αναμνηστικά εμφανίστηκαν πολύ αργότερα, το 1952, με πρώτα τα “Πουλιά” της Φιλανδίας και τις σειρές με πρόσθετο τέλος της Γαλλίας (Ερυθρού Σταυρού, προσωπικότητες κτλ.).

Το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών για τα τευχίδια έχει ποικίλους λόγους.

- Ενδιαφέρει του θεματικούς διότι βρίσκουν θεματικά μηνύματα τόσο στα εξώφυλλα

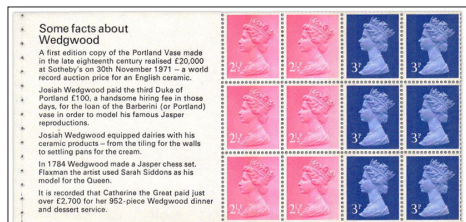
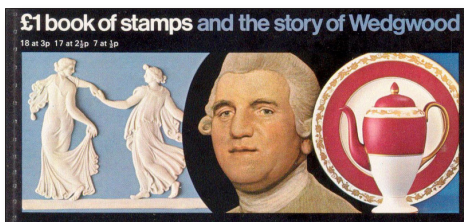
όσο και στα γραμματόσημα που περιέχουν, ή ακόμα και στα περιθώρια των γραμματοσήμων τους.

- Ενδιαφέρει μία κατηγορία συλλεκτών που μαζεύουν μόνο τευχίδια, για τον πρόσθετο λόγο της μεγαλύτερης ασφάλειας που παρουσιάζουν. Πολλοί τα προτιμούν από τα τμήματα φύλλου γραμματοσήμων, θεωρώντας ότι τα πρώτα προστατεύουν απόλυτα το περιεχόμενό τους, τόσο στη γόμα όσο και από τα τακίσματα.

- Ενδιαφέρει τους μελετητές – ερευνητές του γραμματοσήμου που προσπαθούν να ανακαλύψουν διαφορές (που συχνά υπάρχουν) μεταξύ μιας έκδοσης σε φύλλο και της αντίστοιχης σε τευχίδιο. Υπάρχει εξάλλου και η συνήθης διαφορά που τα ταχυδρομεία φροντίζουν να δημιουργούν, για ευνόητους λόγους, χρησιμοποιώντας στα τευχίδια γραμματόσημα είτε μερικώς χωρίς οδόντωση, ή με τελείως διαφορετική οδόντωση (βλέπε ελληνικά τευχίδια με θέμα EUROPA κτλ.).

Στην αρχή, τα τευχίδια είχαν ένα απλό χάρτινο εξώφυλλο πάνω στο οποίο αναγραφόταν ο αριθμός των γραμματοσήμων, και η κλάση ή οι κλάσεις που περιείχαν, καθώς και η συνολική τιμή πώλησής τους. Με τον καιρό, και καθώς το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών μεγάλωσε, τα ταχυδρομεία άρχισαν να τα εμπλουτίζουν με ποικίλες εικονογραφίες και κείμενα, άλλοτε προπαγανδιστικού περιεχομένου, άλλοτε διαφημιστικά εταιρειών, άλλοτε απλά και μόνο για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των συλλεκτών με τις εντυπωσιακές θεματικές εικόνες τους.

Η πρακτική αυτή με τον καιρό εξαπλώθηκε τόσο, ώστε δεν υπάρχει σήμερα χώρα που

Η ποικιλία θεματικών πληροφοριών που μας δίνουν τα τευχίδια είναι ανεκτίμητη.

τα ταχυδρομεία της να μη “σπεκουλάρουν” με τις εκδόσεις τευχιδίων. Στη χώρα μας, για παράδειγμα, η ετήσια σειρά EUROPA που συνήθως κυκλοφορεί και σε τευχίδιο, μόνο για ταχυδρομική χρήση δεν εκδίδεται. Τα μόνα ελληνικά τευχίδια που πράγματι προορίζονται στη διευκόλυνση των πωλητών γραμματοσήμων στα γκισέ, είναι αυτά που περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό γραμματοσήμων (συνήθως 100).

Στις χώρες της Ευρώπης, όπου η χρήση των τευχιδίων είναι πιο διαδεδομένη στο ευρύ κοινό, η καταναλωτική τους μοιράζεται μεταξύ συλλεκτών και αλληλογράφων.

Για τους γνωστούς λόγους λοιπόν, τα απανταχού ταχυδρομεία συναγωνίζονται σε πρωτοτυπία και εντυπωσιασμό, εκδίδοντας τευχίδια σε μεγάλο ή μικρό σχήμα, μονοσέλιδα ή πολυσέλιδα. Το περιεχόμενό τους μπορεί να είναι αποκλειστικά γραμματόσημα ή να είναι εμπλουτισμένα με ποικίλα κείμενα και πρόσθετες συμπληρωματικές εικονογραφίες σχετικές με τα εκδοτικά χαρακτηριστικά των γραμματοσήμων, πληροφορίες που αναφέρονται στο ιστορικό των θεμάτων που απεικονίζουν, κτλ.

Το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών για τα τευχίδια δεν άρχισε αμέσως. Λίγοι Έλληνες, για παράδειγμα, έβαλαν στη συλλογή τους αυτό της περιόδου των συναγματοαρχών και ακόμα λιγότεροι το στοκάρισαν. Δεν υπήρχε

εξάλλου τίποτα σε αυτό που να το κάνει ελκυστικό. Ένα άχρωμο εξώφυλλο με επαναλαμβανόμενο γραμματόσημα στο εσωτερικό του. Αλλά και η συλλεκτική του αξία, σαν αυτοτελούς φιλοτελικού αντικειμένου, δεν είχε ακόμα αναγνωριστεί. Επιπροσθέτως υπήρχε και το σχετικά υψηλό κόστος απόκτησής του. Γι' αυτό και αργότερα, όταν οι συλλέκτες τευχιδίων άρχισαν να πηθαινούν, εκδόσεις αυτής της εποχής έγιναν περιζήτητες.

Για μας τους θεματικούς η αξία των τευχιδίων είναι σημαντική

- διότι φέρουν συχνά εικονογραφίες και κείμενα που μας δίνουν πρωτότυπες θεματικές πληροφορίες, τέτοιες που δεν υπάρχουν σε γραμματόσημα ή σε άλλο υλικό.

- διότι βοηθούν στην καλύτερη αισθητική διαμόρφωση του φύλλου μας. Αν δηλαδή φέρουν μία εικονογράφηση που υπάρχει σε άλλου είδους ταχυδρομική έκδοση, έχουμε την επιλογή να συνθέσουμε το φύλλο μας είτε με το γραμματόσημο, ή με το τευχίδιο αν υπάρχει περισσότερος διαθέσιμος χώρος.

- διότι συμβάλλουν στη ποικιλία του υλικού που παρουσιάζουμε στο εκθεσιακό μας φύλλο, ποικιλία που -όπως πολλές φορές υπογραμμίσουμε- είναι τελείως απαραίτητη.

Η τοποθέτηση ενός τευχιδιού πάνω στο φύλλο μας διέπεται από κάποιους κανόνες και περιορισμούς. Ο σημαντικότερος είναι

Ουγγρικό τευχίδιο. Πρόσψη με αγριόπαπιες και στο εσωτερικό συνταγές του τύπου “πάπια με πορτοκάλι” κτλ. Δεξιά, βρετανικό τευχίδιο.

ότι πρέπει να φαίνεται το περιεχόμενό του. Η ουσιαστική αξία ενός τευχιδίου βρίσκεται στα γραμματόσημα που περιλαμβάνει. Πρέπει επομένως να φαίνεται ότι υπάρχουν. Το εξώφυλλο από μόνο του δεν έχει καμία φιλοτελική αξία. Γι' αυτό και η έκθεσή του, αν του έχει αφαιρεθεί το περιεχόμενο, απαγορεύεται ρητά.

Όμως, πώς αποδεικνύεται ότι τα γραμματόσημα ενός εκτεθειμένου κλειστού τευχιδίου βρίσκονται στη θέση τους; Υπάρχουν δύο τρόποι, ανάλογα με το μήκος της μπάντας γραμματοσήμων που περιέχονται σε αυτό. Αν είναι μακρύτερη από το μήκος του τευχιδίου,

τότε το αναδιπλώνουμε, αφήνοντας να φανεί ένα ζεύγος από τα γραμματόσημά του, ή κάτι περισσότερο, αν η δομή του δεν το επιτρέπει. Αν πάλι η μπάντα των γραμματοσήμων είναι κοντύτερη από το εξώφυλλο, τότε καταφεύγουμε στη φωτοτυπία. Προσοχή όμως. Όταν το θέμα που μας ενδιαφέρει θεματικά βρίσκεται στο ένα ή και στα δύο εξώφυλλα –κάτι που είναι πιο συνηθισμένο– τότε εκθέτουμε το εξώφυλλο κλειστό ή ανοικτό ανάποδα, αντίστοιχα, και φωτοτυπούμε μέρος των γραμματοσήμων που περιέχει. Σε αντίθετη περίπτωση εκθέτουμε το τευχίδιο ανοικτό και παραθέτουμε φωτοτυπία του εξωφύλλου.

Όλα αυτά προσπαθώντας να μη χάσουμε την αρμονική ισορροπία της σελίδας μας και να μη χαλάσουμε την αισθητική της.

Υπάρχει όμως και μία ακόμα σημαντική λεπτομέρεια που οι εκθέτες πρέπει να προσέχουν. Εκθέτουμε το εσωτερικό (τα γραμματόσημα) ενός τευχιδίου όταν:

- Τα γραμματόσημα που περιλαμβάνει βρίσκονται μόνο σε αυτό και πουθενά αλλού.

Είναι γνωστές εκδόσεις γραμματοσήμων που κυκλοφορούν μόνο σε τευχίδια (π.χ. Σουηδίας κτλ.).

- Εκτός από τα γραμματόσημα, περιλαμβάνει και άλλα μηνύματα που στηρίζουν το μύθο του θέματός μας, είτε στο περιθώριο, είτε σαν βινιέτα, είτε σε ξεχωριστή σελίδα.

Αν τα γραμματόσημα του τευχιδίου είναι ίδια με αυτά μιας οποιασδήποτε άλλης έκδοσης –όπως συνήθως–, τότε το τευχίδιο δεν πρέπει να εκτεθεί, εφόσον η παρουσία τώσων πολλών γραμματοσήμων σε επανάληψη θα ήταν πλεονασμός και ο χώρος που θα καταλάβει το τευχίδιο (φω-

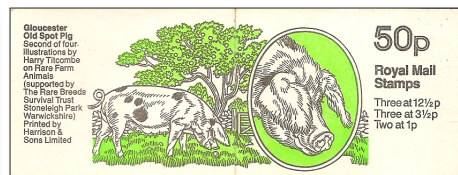
Μία από τις δύο εξωτερικές όψεις γαλλικού τευχιδίου με πλούσιο θεματικό ενδιαφέρον.

τοτυπία εξωφύλλου και περιεχόμενο) χαμένος πολύτιμος χώρος. Ένα και μόνο γραμματόσημο, είτε από το τευχίδιο, είτε από το φύλλο της κανονικής έκδοσης, θα ήταν υπέρ αρκετό.

Ο πλούτος και η ποικιλία θεματικών μηνυμάτων που τα τευχίδια μας προσφέρουν είναι μεγάλος και πολύτιμος, όπως και προηγουμένως αναφέραμε. Όταν ο θεματικός τα χρησιμοποιήσει με φειδώ και με σωστό τρόπο, δείχνει τη γνώση του. Αν μάλιστα φροντίσει και να τα υποτιπλίσει με φιλοτελικές πληροφορίες όπως:

- αριθμό του τιράζ,
- ημερομηνία έκδοσης,
- διαφορές των γραμματοσήμων από την αντίστοιχη κανονική σειρά (αν υπάρχουν) κτλ., τότε η εντύπωση θα είναι ακόμα καλύτερη και η κρίση των κριτών πολύ πιο ευνοϊκή.

Παντελής Λεούσης

Περίφημα και τα τευχίδια της Σουηδίας, με γραμματόσημα που συχνά συναντώνται μόνο σε αυτά. Τα συναγωνίζονται με επιτυχία εκείνα του Ην. Βασιλείου, γνωστά για τη μεγάλη θεματική τους ποικιλία.

Ταχυδρομικές καινοτομίες: Αρωματισμένα γραμματόσημα!

Είναι απίστευτο το τι σκαρφίζονται τα ταχυδρομεία σε ολόκληρο τον κόσμο προκειμένου να προσελκύσουν τους συλλέκτες και να αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Απίστευτη και η ποικιλία των υλικών, οι καινοτομίες, οι τεχνικές και τα άλλα "τερίπια". Πέρα από τα "προσωπικά", τα αυτοκόλλητα και τα ιδιωτικά γραμματόσημα που μπήκαν πια στη ζωή μας και ήδη τα συνήθισαμε, υπάρχει και μία σειρά ολόκληρη από άλλες "πρωτοτυπίες" που σφαλώς πολλοί δεν γνωρίζουν.

Μετά τα "υφαντά γραμματόσημα" με τα οποία ασχοληθήκαμε στο προηγούμενο, σήμερα θα παρουσιάσουμε γραμματόσημα αρωματισμένα. Ήδη η ποικιλία τους είναι αρκετά μεγάλη, καθώς η ιδέα άρεσε και την ενστερνίστηκαν πολλές ταχυδρομικές διοικήσεις.

Πρώτη χώρα που είχε τη φαινή ιδέα είναι το Μπουτάν. Το μικρό έθνος των Ιμαλαΐων είναι μάλλον το πρώτο που το 1973 εξέδωσε αρωματισμένα γραμματόσημα. Πρόκειται για τα δύο εικονιζόμενα με άρωμα τριαντάφυλλου. Ακολούθησαν πολλά "μυρωδάτα" γραμματόσημα με λουλούδια, όπως αυτά της Ινδίας με άρωμα γιασεμιού, της Παπούα, της Αλγερίας με μιμόζας κλπ.

Η Βραζιλία, επιδιώκοντας την ευαισθητοποίηση του κοινού για τους κινδύνους των δασικών πυρκαγιών, εξέδωσε τα εικονιζόμενα γραμματόσημα με μυρωδιά καμένου ξύλου. Δεν ξέχασε ωστόσο ότι είναι μία από τις χώρες με τις μεγαλύτερες εξαγωγές καφέ. Σχεδίασε λοιπόν και κυκλοφόρησε αυτό το φλιτζάνι λαχταριστού καφέ, φροντίζοντας να έχει και το ανάλογο άρωμα.

Υπάρχουν βέβαια και άλλοι που θέλουν να προβάλλουν τους εκλεκτούς καφέδες τους μέσω των γραμματοσήμων. Γι' αυτό και η Νέα Καληδονία δεν παρέλειψε να αρωματίσει με καφέ την εικονιζόμενη σειρά που αρχίζει από τους κόκκους καφέ επάνω στο δέντρο, περνά από την επεξεργασία και φτάνει σε μερικά φλιτζάνια του αγαπημένου ροφήματος.

Και βέβαια, τα αρώματα φρούτων δεν μπορούσαν να υστερήσουν από αυτή τη νέα μόδα. Γι' αυτό και εκδόθηκε πλήθος τέτοιων γραμματοσήμων, με

παράδειγμα τα εικονιζόμενα με άρωμα μάγκο, μήλου και (γερμανικής) φράουλας!

Είναι γνωστό ότι η Ελβετία είναι παγκοσμίως γνωστή για τη σοκολάτα της. Φρόντισε λοιπόν να υπενθυμίσει αυτό το γεγονός με την έκδοση "σοκολατούχων" γραμματοσήμων, τόσο σε ότι αφορά το άρωμα, όσο και στη γεύση της γόμας!

Αλλά και το Βέλγιο διεκδικεί πρωτίες στην παραγωγή σοκολάτας. Είναι γνωστές εξάλλου οι φημισμένες βελγικές πραλίνες, με εμπορικά δεσπόζουσα φυσιογνωμία τον οίκο "Leonidas" που ίδρυσε το 1913 ο Ελληνοαμερικανός Λεωνίδας Κεστεκίδης. Ίδου λοιπόν τα σχετικά γραμματόσημα, με πραλίνες και κουβερτούρες, και με τα αντίστοιχα αρώματα.

Το 2001 ήταν η εκατονταετία των βραβείων Νόμπελ. Για να τιμήσει αυτή την επέτειο, το Ηνωμένο Βασίλειο εξέδωσε δύο γραμματόσημα, φροντίζοντας να το αρωματίσει με ευκάλυπτο. Όταν κανείς ξύσει το γραμματόσημο, απελευθερώνεται άρωμα ευκαλύπτου που είναι κρυμμένο σε μικροσκοπικές κάψουλες που βρίσκονται στην επιφάνειά του.

Αυτό το γραμματόσημο μας έρχεται από την Ινδία και αναδίδει μυρωδιά σανταλόξυλου. Αυτό το ξύλο χρησιμοποιείται ως θυμίαμα, για αρωματοθεραπεία, και στην αρωματοποιία, ενώ πολλοί ναοί στην Ινδία έχουν κατασκευαστεί με σανταλόξυλο, για να διατηρούν το άρωμά τους επί αιώνες.

Για τον εορτασμό του έτους του χοίρου, το 2007, η Κίνα κυκλοφόρησε ένα γραμματόσημο που αναδίδει άρωμα γλυκόξινου ...χοιρινού! Φημολογείται μάλιστα ότι και η γόμα του έχει αντίστοιχη γεύση. (Ε, όχι και φιλοτελική "ψητή γουρουνοπούλα!").

Πάντως, για να μη νομίζει κανείς ότι οι Έλληνες υστερούν σε καινοτομίες, η Κύπρος κυκλοφόρησε το 2012 γραμματόσημο με άρωμα γιασεμιού.

Υπάρχουν πολλά ακόμα αρώματα σε γραμματόσημα, για κάθε γούστο και ευαίσθητη μύτη. Πόσα όμως να χωρέσουν στο περιοδικό μας;

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Επιμέλεια Παντελή Λεούση

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

4η Φιλοτελική Έκθεση Δράμας Δράμα, 26-30 Μαρτίου 2005

Η 4η Φιλοτελική Έκθεση Δράμας στεγάστηκε τις ως άνω ημερομηνίες στην αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης της πόλης και αποτέλεσε την κορυφαία εκδήλωση των εορτασμών για τα 30 χρόνια από την ίδρυση της Φιλοτελικής Εταιρείας Δράμας.

Στους εορτασμούς συμμετείχαν ο Δήμος της πόλης και το Κεντρικό Ταχυδρομικό Κατάστημα.

Στην έκθεση παρευρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους οι αρχές της πόλης, ο Σύμβουλος Φιλοτελισμού Μωυσής Κωνσταντίνης, ο Περιφερειάρχης ΕΛΤΑ του Νομού και πλήθος κόσμου.

Χρησιμοποιήθηκε αναμνηστική σφραγίδα και εκδόθηκαν από τα ΕΛΤΑ αναμνηστικοί φάκελοι με ειδικό εταιρικό γραμματόσημο της πόλης και ειδικό εταιρικό γραμματόσημο της Φ. Ε. Δράμας.

Φιλοτελική έκθεση στην Κοζάνη 18 - 22 Νοεμβρίου 2005

Η έκθεση αυτή οργανώθηκε από τη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού, Αθλητισμού και Κοινωνικής Πολιτικής της πόλης, και τη Φιλοτελική Εταιρεία Κοζάνης, με τη συνεργασία της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας Θεσσαλονίκης.

Τα εκθέματα που εκτέθηκαν ήταν τα εξής:

-Ταχυδρομική Ιστορία της Δυτικής Μακεδονίας (από το 1865 μέχρι σήμερα),

-Οθωμανικοί Σιδηρόδρομοι (1873-1912)

-Καρτ ποστάλ πολεμικών πλοίων περιόδου 1900-1923.

Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο της πόλης και σημείωσε επιτυχία.

Φιλοτελική έκθεση CEPT - EUROPA Σέρρες, 21 Ιανουαρίου - ; 2006

Στις 21/1/2006, η Φιλοτελική Ένωση Σερρών εγκαινίασε Φιλοτελική Έκθεση αφιερωμένη στα 50 χρόνια της Ένωσης των Ευρωπαϊκών Ταχυδρομικών Γραφείων (CEPT - EUROPA).

Αρωγοί στην προσπάθεια της Φ. Ε. Σερρών υπήρξαν η Δημοτική Αρχή, ο ΕΛΤΑ και το Πολιτιστικό Γραφείο του Δήμου, το οποίο και παραχώρησε τον χώρο της Έκθεσης.

Στα εγκαίνια παραβρέθηκαν όλοι οι βουλευτές του νομού, ο διευθυντής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αντιπρόσωποι των ΕΛΤΑ, τοπικά μέσα ΜΜΕ και μεγάλος αριθμός επισκεπτών.

Έγινε προσπάθεια μεταφοράς της Έκθεσης και σε άλλους χώρους του νομού (σχολεία, ταχυδρομικά γραφεία), με τη βοήθεια και τεχνική υποστήριξη του ΕΛΤΑ Σερρών.

Την έκθεση επισκέφτηκαν επίσης πολλά σχολεία του νομού.

Έκθεση αθλητικού γραμματοσήμου Πάτρα, 27 - ; /3/ 2006

Δεν στάθηκε δυνατό να βρεθούν πληροφορίες.

**Πρώτη διεθνής έκθεση
συλλεκτικών ειδών Νομού Λάρισας
Λάρισα, 6 - 7 Μαΐου 2006**

Μέσα στα πλαίσια της ετήσιας γιορτής των ΑΧΙΛΛΕΙΩΝ, πραγματοποιήθηκε τις παραπάνω ημερομηνίες η "1η διεθνής έκθεση συλλεκτικών ειδών Νομού Λάρισας" η οποία στεγάστηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη της πόλης της Λάρισας και περιλάμβανε γραμματόσημα, νομίσματα, τηλεκάρτες και ολυμπιακές καρφίτσες πέτου.

Την έκθεση οργάνωσαν ο Πολιτιστικός και Αθλητικός Οργανισμός Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας και ο Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Λαρισαίων.

**2η Πανελλήνια έκθεση γραμματοσήμου
και συλλεκτικών ειδών
Κερατσίνι, 22 - 27 Μαΐου 2006**

Η παραπάνω έκθεση Έκθεση οργάνωθηκε από το Δήμο Κερατσινίου και τον Πολιτιστικό Συλλεκτικό Σύλλογο Κερατσινίου.

Συμμετείχαν 11 συλλογές γραμματοσήμων και 6 διαφόρων άλλων συλλεκτικών αντικειμένων. Μεταξύ των εκθετών συμπεριλαμβάνονταν τα μέλη μας Ι. Χαλβατζιδόπουλος, Γ. Καράτσαλης, Α. Παπαδημητρίου, Α. Κουβελέτσος, Μ. Χελιδόνης και Φ. Κεραμιδόγλου.

**Β' Λαρισαϊκή Έκθεση Γραμματοσήμου
Λάρισα, 03 - 06 Ιουνίου 2006**

Η Φιλοτελική Ένωση Λάρισας, η Πανελλήνια Ένωση Φιλοτελιστών Υπαλλήλων ΕΛΤΑ και ο Πολιτιστικός & Αθλητικός Οργανισμός Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας διοργάνωσαν τις παραπάνω ημερομηνίες έκθεση γραμματοσήμου και συλλεκτικών ειδών (τηλεκάρτες, καρτ ποστάλ, φωτογραφίες κλπ.), στον εκθεσιακό χώρο της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Λαρίσης

(ΔΕΥΑΛ), στα πλαίσια των εκδηλώσεων για την Ημέρα του Περιβάλλοντος.

Στην πραγματοποίηση της έκθεσης συνέβαλαν η Περιφερειακή Διεύθυνση ΕΛΤΑ Θεσσαλίας και η Διεύθυνση Φιλοτελισμού.

Από τις συνολικά 70 όψεις πλαισίων της έκθεσης, τα φιλοτελικά εκθέματα κάλυψαν 52 και τα υπόλοιπα 18.

Τα φιλοτελικά εκθέματα ήταν τα εξής:

Χριστοφορίδης Λέλος *Γραμματόσημα 1951-1944*

Γκριμπάτσος Ευριπίδης *Γραμματόσημα 1945-1960*

Ζάβρας Αχιλλέας *Γραμματόσημα 1959-1965*

Κατσικός Αθανάσιος *Γραμματόσημα 1927-1940*

Αβραμιδής Φίλιππος *Ελληνική φύση*

Φασούλας Σπύρος *Περιβάλλον*

Μαυρόπουλος Σωκράτης *Χλωρίδα - Πανίδα*

Παπαχατζής Κων/νος *Κυπριακά γραμματόσημα*

Γαλάνης Θεόδωρος *Τα πουλιά της Ευρώπης, σε κάρτες Μάξιμουμ*

Καραμπινάς Ανδρέας *Αγροτική Ζωή - Γεωργικά Προϊόντα*

Κουβελέτσος Αθανάσιος *Έντομα*

Κούτσιας Γεώργιος *Αγγειόσπερμα - Φυτά*

Παπαδημητρίου Ανδρέας *Η δημιουργία του κόσμου*

Χελιδόνης Νίκος *Μελισσοκομία*

Χρησιμοποιήθηκε αναμνηστική σφραγίδα και κυκλοφόρησαν αναμνηστικοί φάκελοι και εταιρικό γραμματόσημο.

Στα εγκαίνια παραβρέθηκαν, ως εκπρόσωποι της ΕΦΟ, τα μέλη του ΔΣ Π. Λεούσης και Λ. Πετρόπουλος, πρόεδροι ή μέλη των ΔΣ της Φ. Ε. Καρδίτσας, της Φ. Ε. Βόλου και της Φ. Ε. Τρικάλων και πλήθος κόσμου.

**5η Φιλοτελική Έκθεση
Δράμας
Δράμα, 26 - 29 Ιουνίου
2006**

Η παραπάνω έκθεση οργάνωθηκε από την Φιλοτελική Εταιρεία Δράμας και εντάχθηκε στα πλαίσια της γιορτής "Ελευθέρια 2006".

Συμμετείχαν εκθέματα εκθετών της περιοχής. Την ημέρα των εγκαινίων χρησιμοποιήθηκε αναμνηστική σφραγίδα και ο ΕΛΤΑ εξέδωσε εταιρικό γραμματόσημο.

Αστροφιλοτελική Έκθεση Π. Φάληρο, 13 Σεπ. - 17 Οκτ 2006

Το Ίδρυμα Ευγενίδου, στα πλαίσια του εορτασμού των 50 χρόνων λειτουργίας του, φιλοξένησε τη συλλογή αστροφιλοτελισμού του γνωστού συλλέκτη Κλέωνα Διονυσάτου.

Το έκθεμα παρουσιάστηκε στο χώρο κάτω από τον θόλο του Παλαιού Πλανηταρίου, στο Π. Φάληρο (Λεωφ. Συγγρού 387).

Η έκθεση προβλήθηκε ιδιαίτερα από τους διοργανωτές, με αλληπάλληλα δελτία τύπου και μεγάλη δημοσιότητα, με αποτέλεσμα να σημειώσει σημαντική επιτυχία καθώς την επισκέφτηκε πλήθος κόσμου και μεγάλος αριθμός μαθητών σχολείων της Αττικής.

Στα εγκαινία παρευρέθηκαν προσωπικότητες του πολιτικού, πνευματικού και φιλοτελικού κόσμου.

Έκθεση Ταχυδρομικής Ιστορίας και Καρτ Ποστάλ Βόλου Βόλος, 9-18 Νοεμβρίου 2006

Η έκθεση αυτή οργανώθηκε από τη Φιλοτελική Ένωση Βόλου και στεγάστηκε στο Κτήριο Κέντρου Τέχνης "Τζιόρτζιο ντε Κίρικο". Αποκλειστικό έκθεμα

του φιλοτελικού τμήματος της έκθεσης ήταν η συλλογή Ταχυδρομικής Ιστορίας της Μαγνησίας, δέκα πλαισίων, του Γιώργου Αλεξανδρίδη, πατέρα του γνωστού φιλοτελιστή και εμπόρου γραμματοσήμων Άρη Αλεξανδρίδη. Τα υπόλοιπα εκθέματα αναπτύχθηκαν σε περίπου 50 πλαίσια και ήταν ήταν καρτ ποστάλ και φωτογραφίες της περιοχής. Μεγάλο μέρος αυτών των καρτ πο-

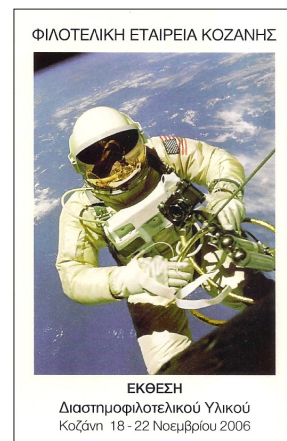
στάλ ήταν παραγωγές του ιστορικού Βολιώτη εκδότη καρτ ποστάλ Στέφανου Στουρνάρα.

Διαστημοφιλοτελική έκθεση Κοζάνη, 18 - 22 Νοεμβρίου 2006

Η ανωτέρω έκθεση φιλοξενήθηκε στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Κοζάνης, διήρκεσε έξι ημέρες και μοναδικός εκθέτης ήταν ο Πρόεδρος της Εταιρείας Νίκος Ρεπανάς.

Το έκθεμα παρουσιάστηκε σε πλαίσια μεγαλύτερων διαστάσεων από εκείνα που διαθέτει ο ΕΛΤΑ εκείνα τα χρόνια. Με υπολογισμό του ίδιου του εκθέτη, η έκτασή του θα πρέπει να αντιστοιχούσε σε περίπου 24 πλαίσια τύπου «ΕΛΤΑ».

Παρουσιάστηκαν γραμματόσημα σχετικά με το διάστημα, αναμνηστικοί φακέλοι, κάρτες μάξιμουμ, φωτογραφίες αστροναύτων, χάρτες έκ-

δοσης National Geographic κ.ά.

Εκδόθηκαν επίσης έγχρωμη αφίσα, αυτοκόλλητα διαφημιστικά με την εικόνα αμερικανού αστροναύτη, ειδική αναμνηστική σφραγίδα, προσωπικό γραμματόσημο με την εικόνα του Λαογραφικού Μουσείου, ειδικός εικονογραφημένος

αναμνηστικός φάκελος και άλλο υλικό.

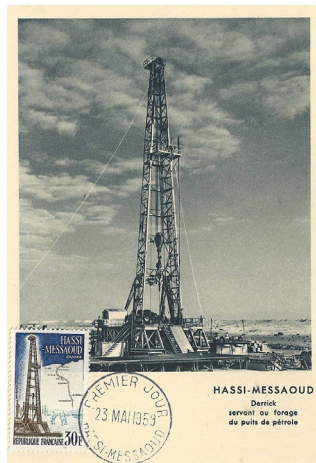
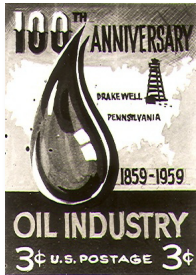
Η ιδιαιτερότητα και η πρωτοτυπία του θέματος προκάλεσαν το ενδιαφέρον των επισκεπτών, με αποτέλεσμα η έκθεση αυτή να θεωρείται μία από τις περισσότερο επιτυχημένες της Φιλοτελικής Εταιρείας Κοζάνης.

(Συνεχίζεται)

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

- 1 Εισαγωγή
- 2 Γεωλογική προέλευση
- 3 Πρώτες χρήσεις υδρογονανθράκων
- 4 Προοπτικές
- 5 Γεώτρηση
 - 5.1 Υποθαλάσσιες γεωτρήσεις
 - 5.2 Γεωτρήσεις εδάφους
- 6 Γεωγραφία του πετρελαίου
- 7 Παραγωγή
- 8 Πετρελαϊκή βιομηχανία
 - 8.1 Διύλιση
 - 8.2 Πετροχημική βιομηχανία
- 9 Μεταφορά
- 10 Βιομηχανική ασφάλεια
- 11 Πετρέλαιο και οικολογία
- 12 Πετρελαϊκές επιχειρήσεις
 - 12.1 Ιδιωτικές εταιρείες
 - 12.2 Εθνικές εταιρείες
- 13 Πετρελαϊκές κρίσεις
- 14 Εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- 15 Συμπέρασμα

Ένας πανάρχαιος προβληματισμός

Περί ψυχής!

Υπάρχει ή δεν υπάρχει ψυχή; Τι πιστεύουν οι λαοί, οι θρησκείες; Και αν υπάρχει, πού βρίσκεται; Μετά θάνατο πού πηγαίνει; Πέρα από τα ζωοφιλικά "Και τα ζώα έχουν ψυχή", ή τα χαριτωμένα "Και οι ερωτευμένοι έχουν ψυχή!", το ζήτημα της ύπαρξης ψυχής και των χαρακτηριστικών της απασχολεί ανέκαθεν τον άνθρωπο, τη φιλοσοφία, τις θρησκείες.

Στη θρησκεία και στη φιλοσοφία ψυχή γενικά, καλείται η ζωική αρχή, που ξεχωρίζει στη φύση τα ζώα από τα άψυχα όντα. Μια παράπέρα διάκριση μεταξύ του ανθρώπου και των ζώων θέτει το πρόβλημα ενός πιο συγκεκριμένου ορισμού της ανθρώπινης ψυχής, ενός ορισμού που να εξηγήει με την παρουσία της ψυχής την πνευματικότητα (λογική, ευαισθησία, ηθική κλπ.) που ξεχωρίζει τον άνθρωπο από τα ζώα.

Στη θεολογία, η ψυχή είναι περαιτέρω καθορισμένη σαν μέρος του ατόμου που προσεγγίζει τη θεότητα και συχνά θεωρείται ότι επιβιώνει του σώματος.

Πολλοί πολιτισμοί έχουν αναγνωρίσει άυλα στοιχεία της ανθρώπινης ζωής που αντιστοιχούν στην ψυχή. Μερικοί μάλιστα θεωρούν ότι όλα τα ζώντα όντα έχουν ψυχή.

Υπάρχουν ενδείξεις ακόμα και μεταξύ των προϊστορικών ανθρώπων ότι πίστευαν σε μία διακριτή από το σώμα ψυχή, η οποία κατοικούσε σε αυτό. Όμως, παρά την ευρέως διαδομένη παλιά πίστη περί της ύπαρξης ψυχής, διάφορες θρησκείες και φιλόσοφοι έχουν διατυπώσει μία ποικιλία από θεωρίες για τη φύση της, τη σχέση της με το σώμα, την προέλευση και το θάνατό της.

Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι και οι Κινέζοι πίστευαν σε διττή ψυχή. Η "κα" των Αιγυπτίων επιζούσε του θανάτου αλλά παρέμενε δίπλα στο σώμα, ενώ η "μπα" κατευθύνονταν προς το νεκρό σώμα. Οι Κινέζοι έκαναν το διαχωρισμό μεταξύ μιας κατώτερης, ευαίσθητης ψυχής, η οποία εξαφανιζόταν μετά τον θάνατο, και μιας ψυχής "λογικού ηθι-

κού κανόνα" ("χουν"), η οποία διατηρείται και μετά θάνατο, αποτελώντας το αντικείμενο της λατρείας των προγόνων.

Οι πρώτοι Εβραίοι είχαν μια γενική ιδέα περί ψυχής αλλά δεν την διαχώριζαν από το σώμα, καίτοι οι κατοπινοί συγγραφείς τους ανέπτυξαν μία άποψη "κατοπίνης" ψυχής. Οι αναφορές στην ψυχή της Παλαιάς Διαθήκης σχετίζονται με την γενική έννοια της αναπνοής και δεν κάνουν διάκριση μεταξύ της άυλης ψυχής και του υλικού σώματος.

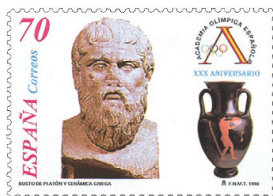
Για τους αρχαίους Έλληνες προσωκρατικούς δεν υπήρξε πραγματική έννοια της ψυχής. Αρχή της ζωής του σύμπαντος και επομένως και του ανθρώπου ήταν ο αέρας κατά τον Αναξίμανη και η φωτιά κατά τον Ηράκλειτο.

Πολλές ήταν και οι απόψεις για το πότε η ψυχή αρχίζει να υπάρχει και πότε (και εάν) αυτή πεθαίνει. Οι δοξασίες των αρχαίων Ελλήνων ήταν ποικίλες και αναπτύχθηκαν με τον καιρό. Η αρχαιοελληνική θεώρηση της ψυχής ποίκιλλε σημαντικά σύμφωνα με την ιδιαίτερη περιοχή και τη φιλοσοφική σχολή. Οι Επικουρείοι θεωρούσαν ότι η ψυχή ήταν καμωμένη από κομματάκια ύλης, όπως το υπόλοιπο σώμα και πίστευαν ότι σώμα και ψυχή τελειώναν με το θάνατο.

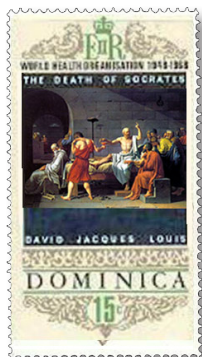
Ο Πλάτων και ο Σωκράτης συμφωνούσαν στην αθανασία της ψυχής. Την πλήρη θεωρία της ψυχής, σαν ουσία άυλη, άφθαρτη και επομένως αθάνατη, πρώτος διατύπωσε ο Πλάτων. Από αυτήν εξαρτώνται η γνώση και η ηθικότητα του ανθρώπου. Ο Αριστοτέλης θεωρούσε ως μόνο μέρος της ψυχής το νου ή τη

Ηράκλειτος

Πλάτων

Ο θάνατος του Σωκράτη

νόηση. Η αριστοτέλειος θεώρηση της ψυχής ήταν ουσιαστικά αδιευκρίνιστη, μολονότι καθοριζόταν ως αδιαχώριστη από το σώμα. Με τον τρόπο αυτό όμως η ψυχή δεν μπορεί να υπάρχει πλέον μετά τον θάνατο.

Η χριστιανική διδασκαλία για την ψυχή, ουσιαστικά πολύ πιο κοντά στη θεωρία του Πλάτωνα, προσπάθησε σε όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα να συμβιβάσει τον αριστοτελισμό με την αρχή της αθανασίας.

Οι πρώτοι χριστιανοί φιλόσοφοι ενστερνίστηκαν την ελληνική θεώρηση της αθανασίας της ψυχής και πίστευαν για την ψυχή ότι ήταν φτιαγμένη από τον Θεό και έμπαινε στο σώμα τη στιγμή της σύλληψης. Η χριστιανική θρησκεία διδάσκει ότι η ψυχή είναι μια ουσία άυλη, αθάνατη, δημιουργήμα του Θεού, η οποία ρυθμίζει τη ζωή του σώματος. Ο άνθρωπος αποτελείται από ψυχή και σώμα: η ψυχή είναι αυτόνομη γιατί είναι πνεύμα ενώ το σώμα είναι ύλη. Κατά τη διάρκεια της ζωής υπάρχει ενότητα ψυχής και σώματος και ο άνθρωπος συνθέτει μέσα του, με την ίδια τη σωματική του υπόσταση, τα στοιχεία του υλικού κόσμου, έτσι που αυτά μέσα από τον άνθρωπο φτάνουν στην έσχατη τελειώσή τους και αποκτούν φωνή για να μνημόσουν ελεύθερα τον Δημιουργό. Με τον θάνατο η ψυχή χωρίζεται από το σώμα και εξακολουθεί να υπάρχει αιώνια. Η ψυχή με την αθάνατη φύση της μπορεί από μόνη της να αντιπροσωπεύει ολόκληρη την ανθρωπινή προσωπικότητα, που είναι υπεύθυνη απέναντι στον Θεό για κάθε πράξη που έκανε στη Γη.

Τη χριστιανική θεώρηση μιας διχοτόμησης σώματος-ψυχής που άρχισε στους αρχαίους Έλληνες, εισήγαγε στη χριστιανική θεολογία στα πολύ παλιά χρόνια δύο σπουδαιές ιερατικές προσωπικότητες:

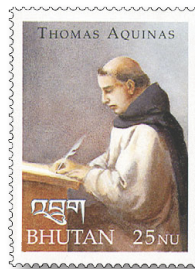
α) ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης (336;-394), ο οποίος ήταν αδελφός του Μεγάλου Βασιλείου και ο σπουδαιότερος παράγοντας για την ανάπτυξη της χριστιανικής διδασκαλίας σε φιλοσοφική βάση, και β) ο Άγιος Αυγουστίνος (354

Αριστοτέλης

Άγιος Αυγουστίνος

Άγιος Θωμάς ο Ακινάτης

Καρτέσιος

-430 μ.Χ., της καθολικής εκκλησίας), ο οποίος ερμήνευσε την Αγία Γραφή με βάση τη νεοπλατωνική φιλοσοφία. Ο Άγιος Αυγουστίνος μιλούσε για την ψυχή σαν έναν "ιππέα" του σώματος, καθιστώντας σαφή διαχωρισμό μεταξύ υλικού και άυλου, με την ψυχή να αντιπροσωπεύει το "αληθινό" άτομο. Εντούτοις, παρά το ότι σώμα και ψυχή ήταν χωρισμένα, δεν ήταν δυνατό να διατηρηθεί μία ψυχή χωρίς το αντίστοιχο σώμα.

Κατά τον ευρωπαϊκό Μεσαίωνα, ο Άγιος Θωμάς ο Ακινάτης γύρισε προς την άποψη των Ελλήνων φιλοσόφων περί ψυχής, σαν μιας κινητήριας αρχής του σώματος, ανεξάρτητης, αλλά που έχει ανάγκη της ύλης του σώματος για να υπάρξει το άτομο.

Από το Μεσαίωνα και εδώ, η ύπαρξη και φύση της ψυχής και η σχέση της με το σώμα εξακολούθησαν να συζητούνται στη Δυτική φιλοσοφία. Η φιλοσοφία της Αναγέννησης απόδειξε το ασυμβίβαστο της αριστοτελικής αρχής της αθανασίας και επανεξέτασε το αριστοτελικό κείμενο ανεξάρτητα από θρησκευτικές προκαταλήψεις.

Το βιβλίο του René Descartes (Καρτέσιου) *De Homine* (Περί του ανθρώπου) που εκδόθηκε το 1662 μπορεί να θεωρηθεί σαν ένας εκσυγχρονισμένος Τιμόθεος του Πλάτωνα. Ο Καρτέσιος δέχτηκε την ψυχή ως πνευματική ουσία και διατύπωσε την άποψη ότι ο άνθρωπος είναι ένωση ενός σώματος και της ψυχής, με το κάθε ένα από τα στοιχεία αυτά να ενεργεί επί του άλλου. Η ψυχή ήταν αντίστοιχη του μυαλού.

Για τον Benedict de Spinoza (Σπινόζα), σώμα και ψυχή σχηματίζουν δύο απόψεις της ίδιας πραγματικότητας. Ο Emmanuel Kant (Κάντιος) συμπέρανε ότι η ύπαρξη της ψυχής δεν ήταν εύκολο να αποδειχθεί και ότι η συζήτηση για την ψυχή δεν μπορούσε να καταλήξει πουθενά. Εντούτοις η ψυχή θα πρέπει να υπάρχει διότι κάτι τέτοιο θα ήταν απαραίτητο για την ανάπτυξη της ηθικής και της θρησκείας.

Κατά τον William James, στις αρχές του

20ού αι., η ψυχή σαν έννοια δεν υφίσταται, αλλά είναι απλά ένα σύνολο ψυχικών φαινομένων.

Η χριστιανική αυτή αντίληψη δεν βρίσκει αντιστοιχία σε όλες τις θρησκείες και ακόμα και μέσα στον χριστιανικό κόσμο μερικές λαϊκές αντιλήψεις προϋποθέτουν ιδέες περί ψυχής που διαφέρουν από τα διδάγματα της Εκκλησίας.

Στην ιστορία των θρησκειών διατυπώθηκαν πολυάριθμες αντιλήψεις πάνω στο τι κατά προσέγγιση μπορεί να είναι αυτό που λέγεται ψυχή. Οι δύο κυριότερες είναι η "Δυναμική" και η "Περσοναλιστική". Η πρώτη βλέπει κυρίως την ψυχή ως απρόσωπη δύναμη που κάνει το σώμα να ζει, εδρεύει σε ένα μέρος του σώματος ή ταυτίζεται απόλυτα με αυτό, και κάποτε νοείται ως ζωτική πνοή, όπως η ίδια η αναπνοή του ανθρώπου. Το ινδικό "ατμάν", το ελληνικό "ψυχή" και το λατινικό "animus" είναι όλες λέξεις που εκφράζουν διάφορες αντιλήψεις περί της ψυχής. Όλες προέρχονται από ρίζες που σημαίνουν την πνοή του ανέμου ή της αναπνοής. Η ίδια η λέξη πνεύμα (όπως και το λατινικό "spiritus"), με το οποίο χαρακτηρίζεται η ουσία της ψυχής, σήμαινε αρχικά τόσο τον άνεμο όσο και την αναπνοή, εξ ου και το βιβλικό "(ο Θεός) ενεφύσησεν εις το πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και εγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν" (Γένεσις, Β, 7). Η Περσοναλιστική αντίληψη, αντίθετα, είναι αυτή που θεωρεί την ψυχή εικόνα του προσώπου, με μορφές που κατά κάποιο τρόπο απεικονίζουν το ζωντανό άτομο. Χαρακτηριστική στην περίπτωση αυτή είναι η "ψυχή σκιά", που ρίχνουν τα σώματα. Κάτι τέτοιο πίστευαν π.χ. οι Ετρούσκοι.

Στη θρησκεία των Ιντού, κάθε "ατμάν" ("πνοή" ή "ψυχή") θεωρείται ότι δημιουργήθηκε στην αρχή του χρόνου και αιχμαλωτίστηκε σε ένα επίγειο σώμα κατά τη γέννηση. Με το θάνατο του σώματος, το "ατμάν" περνά σε ένα νέο σώμα, του οποίου η θέση στην αλυσίδα των όντων καθορίζεται από το "κάρμα", ή τις σωρευτικές συνέπειες των καλών ή κακών πράξεων. Σύμφωνα με μερικούς Ιντού, ο κύκλος του θανάτου και της αναβίωσης (σασμά-

Σπινόζα

Κάντιος

"Έρωτας και Ψυχή" του Reinhold Begas

ρα) είναι αιώνιος. Άλλοι Ιντού λένε ότι διαρκεί μόνο μέχρι το σημείο που η ψυχή πετυχαίνει την "καρμική" τελειότητα, οπότε και απορροφάται από το Απόλυτο.

Ο Βουδισμός αρνείται την άποψη του "ατμάν". Διατείνεται ότι κάθε έννοια ανεξάρτητης ψυχής ή προσωπικότητας είναι πλασματική και ανυπόστατη.

Η μουσουλμανική θεώρηση, όπως και αυτή των Χριστιανών, θέλει την ψυχή να εμφανίζεται ταυτόχρονα με το σώμα. Κατόπιν έχει δική της ζωή, καθώς η ένωση με το σώμα είναι προσωρινή.

Τα "περί ψυχής" δίνουν αφορμή για πολλές θεωρίες, απόψεις, αντιλήψεις, δοξασίες, από φιλοσοφικής και θεολογικής πλευράς. Όμως μπορούν ταυτόχρονα να αποτελέσουν αντικείμενο για μία ιδιαίτερα πρωτότυπη θεματική συλλογή. Το υλικό που θα την τεκμηριώνει είναι άφθονο και, με την έρευνα του ενδιαφερόμενου, θα αποδειχθεί ασφαλώς αφθονότερο.

Οι ενδιαφερόμενοι ας μη ξεχνούν επίσης ότι υπάρχει και η Ψυχή της μυθολογίας μας, με τον τρελό και περιπετειώδη έρωτά της με τον Έρωτα, που τόσο έσοχα ιστόρησαν μεγάλοι ζωγράφοι και γλύπτες, όπως ο Κανόβα, ο Ραφαέλο, ή, πιο πρόσφατα, ο Reinhold Vegas (1931-1911).

Λάκης Τσάκωνας
Πηγή: Διαδίκτυο

"Έρωτας και Ψυχή" του Antonio Canova

Ο Ζωγράφος του στρογγυλού και ευτραφούς

Φερνάντο Μποτέρο

Αυτός ο χαρισματικός καλλιτέχνης από το Μεντεγίν της Κολομβίας, λίγο έλειψε να γίνει ταυρομάχος και να χάσει η εικαστική τέχνη έναν περίφημο σύγχρονο εκπρόσωπό της.

Ο Μποτέρο παρακολούθησε για αρκετά χρόνια μαθήματα ταυρομαχίας. Ευτυχώς όμως αντιλήφτηκε γρήγορα ότι του ταίριαζε περισσότερο η παλέτα, τα πινέλα και τα χρώματα, παρά οι αρένες και οι ταύροι.

Γεννημένος 1932 και ορφανός από πατέρα στα 2 του χρόνια, άρχισε να ζωγραφίζει από έφηβος. Οι πρώτες εμπνεύσεις του ήταν από την προ-Κολομβιανή και ισπανική αποικιακή τέχνη, αλλά και από το πολιτικό έργο του Μεξικανού τοιχογράφου Ντιέγκο Ριβέρα. Άρχισε να εκθέτει το 1948, και το 1950 έκανε στη Μπογκοτά την πρώτη του ατομική έκθεση.

Στις αρχές του 1950 πήγε για σπουδές ζωγραφικής στη Μαδρίτη, όπου για να ζήσει αντέγραφε έργα των Γκόγια και Βελάσκεθ του Μουσείου Πράδο, και τα πουλούσε στους τουρίστες.

Στη συνέχεια πέρασε μεγάλο διάστημα στο Παρίσι και στη Φλωρεντία μελετώντας τους θησαυρούς των εκεί μουσείων. Ταυτόχρονα άρχισε να πειραματίζεται με τις αναλογίες και τα μεγέθη, ώστε όταν το 1960 μετακόμισε στη Νέα Υόρκη, είχε ήδη αναπτύξει το προσωπικό του ύφος που έκτοτε αποτέλεσα το σήμα κατατεθέν της δουλειάς του: Στρογγυλοί, παχύσαρκοι άνθρωποι και ζώα. Με τα έργα αυτά εξέφρασε την λατινοαμερικάνικη λαϊκή τέχνη,

χρησιμοποιώντας επίπεδα φωτεινά χρώματα και τολμηρές φόρμες. Οι διογκωμένες αναλογίες των ατόμων που παρουσιάζει έχουν ταυτόχρονα το στοιχείο της σάτιρας, κοινωνικής και πολιτικής. Στα έργα αυτής της περιόδου περιλαμβάνονται πορτρέτα οικογενειών, αλλά και σκηνές από οίκους ανοχής και γυμνά, με έντονο το στοιχείο του κωμικού και με σαφή σατιρική διάθεση της σεξουαλικής συμπεριφοράς.

Το 1973 ο Μποτέρο επέστρεψε στο Παρίσι και, εκτός από τα συνήθη έργα του σε καμβά, άρχισε να δημιουργεί χάλκινα γλυπτά, πάντα με θέματα "στρογγυλά" και "υπερτροφικά". Οι εκθέσεις γλυπτών που πραγματοποίησε σημείωσαν εξαιρετική επιτυχία, ενώ ιδιαίτερα θαυμάστηκαν τα έργα του *Ρωμαίος Στρατιώτης* (1985), *Μητρότητα* (1989), και

Το Αριστερό Χέρι (1992). Επίσης, συνέχισε να ζωγραφίζει σε όλη τη δεκαετία του 1980, δημιουργώντας κυρίως σκηνές ταυρομαχίας, προφανώς σε ανάμνηση της ενασχόλησής του των νεανικών χρόνων.

Τη δεκαετία του 1990 ο Μποτέρο ήταν ήδη παγκοσμίως γνωστός και εκθέσεις έργων του οργανώνονταν σε όλο τον κόσμο.

Η γενέτειρα πόλη του Μποτέρο αφιέρωσε μία από τις κεντρικότερες πλατείες προς τιμή του, η οποία κοσμεύεται με πλήθος γλυπτών του καλλιτέχνη, αποτελώντας έτσι ένα μόνιμο υπαίθριο μουσείο.

Α. Τ.

Από προσωπικές αναμνήσεις

ΤΖΙΜ ΜΟΡΙΣΟΝ

Ένας (ακόμα) διάσημος νέος με σύντομη ζωή

Ήταν κάπου στις αρχές του '80 όταν βρεθήκαμε οικογενειακώς στις Βρυξέλλες, φιλοξενούμενοι από καλούς φίλους. Καθώς μέχρι τότε δεν είχαμε επισκεφτεί το Παρίσι, μας ήρθε η καλή ιδέα να πραγματοποιήσουμε μια ημερήσια εκδρομή στην Πόλη του Φωτός. Η απόσταση Βρυξέλλες-Παρίσι δεν είναι μεγάλη: περίπου 300 χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομου.

Όταν ανακοινώσαμε αυτή μας την πρόθεση στα δύο παιδιά μας (13 και 11 ετών τότε), η εντεκάχρονη κόρη μας δήλωσε αποφασιστικά:

-Έρχομαι μόνο αν μου υποσχεθείτε ότι θα επισκεφτούμε τον τάφο του Τζιμ Μόρισον, στο κοιμητήριο Περ Λασέζ (Père la Chaise)!

Ομολογώ ότι τότε δεν γνώριζα τίποτα γι' αυτό το ιστορικό κοιμητήριο, αντίστοιχο του δικού μας Α' νεκροταφείου.

Η υπόσχεση δόθηκε και η κοσμοπολίτισσα Βελγίδα φίλη μας Λιλιάν ανέλαβε να μας ξεναγήσει στη γαλλική πρωτεύουσα, αρχίζοντας φυσικά από το Περ Λασέζ.

Μπήκαμε και οι πέντε στο καλοτάξιδο "Ford" στις 6 το πρωί, και μετά από μια ευχάριστη διαδρομή φτάσαμε στην είσοδο του ιστορικού κοιμητηρίου. Για να μη χάνουμε χρόνο, αποταθήκαμε

αμέσως σε έναν από τους θυρωρούς/φύλακες, ζητώντας να μας βοηθήσουν να βρούμε ευκολότερα τον τάφο του Μόρισον. Αλλιώς, θα χανόμασταν μέσα σ' αυτό το τεράστιο και δαιδαλώδες νεκροταφείο. Ο θυρωρός μας απάντησε ευγενικά:

-Ζητάτε το απλούστερο πράγμα. Ακο-

λουθείστε τα βελάκια που βρίσκονται πάνω στα μνήματα. Θα σας οδηγήσουν εύκολα στον Τζιμ!

Πράγματι. Αρχίζοντας από τον κύριο διάδρομο, είδαμε σχεδιασμένα βελάκια με μαύρο μαρκάδορο, σε όλα σχεδόν τα μνήματα που συνοδεύονταν από τις αγγλικές λέξεις "to Jim" (προς τον Τζιμ)! Ακολουθώντας τα, περάσαμε από στενά και διαδρόμους, σταματώντας κάθε τόσο για να θαυμάσουμε τα "εκθέματα" αυτού του τεράστιου υπαίθριου "μουσείου γλυπτικής και ιστορίας". Για να θαυμάσουμε και να προσκυνήσουμε. Διότι όταν βρίσκεσαι μπροστά σε μνημεία προσωπικοτήτων όπως του Ουγκώ, του Σοπέν, του Μπιζέ... ή των Μολιέρου, Μπαλζάκ, Κερουμπίνι, Μαρίας Κάλας, Ροσί-νι, Προυστ, Κολέτ..., τότε το δέος, η έκσταση, η συγκίνηση, το πνευματικό προσκύνημα είναι αναπόφευκτα.

Κάποια στιγμή ήρθαν στ' αφτιά μας ήχοι από κιθάρες και φωνές. Άλλες παράφωνες, άλλες καλλίφωνες, όλες με φανερή τη συναισθηματική φόρτιση, τραγουδούσαν τη γνωστή επιτυχία των Doors *Riders on the Storm* (Καβαλάρηδες στην καταιγίδα). Πλησιάσαμε και βρεθήκαμε μπρος σε ένα εντυπωσιακό θέαμα.

Δεκάδες νέοι –και όχι μόνο– είχαν κατακλύσει το μνήμα. Άλλοι κάθονταν γύρω του, άλλοι επάνω του, άλλοι δίπλα στην προτομή του Τζιμ, άλλοι όρθιοι. Μερικοί κρατώντας κιθάρες, κάποιοι άλλοι κρατώντας λουλούδια, φωτογραφίες του... Και όλοι μαζί τραγουδούσαν!

Οι νέοι γύρω από το τάφο του στο Περ Λασέζ είναι πάντα παρόντες (Φωτογραφία του 2010, διαδίκτυο).

Ομολογώ ότι βλέποντας αυτή τη λατρεία των νέων στο αδικοχαμένο ίνδαλμά τους και τον τρόπο με τον οποίο την εκδήλωναν, ένιωσα βαθιά συγκίνηση.

Καθίσαμε για λίγο μαζί τους, μοιραστήκαμε τον ενθουσιασμό τους, και αφού ολοκληρώσαμε την περιήγησή/προσκήνημα στο μοναδικό Περ Λασέζ, φύγαμε για το κέντρο του Παρισιού. Μας περίμεναν τα "μπατά μους" (τα караβάκια που διασχίζουν το Σηκουάνα), και τα άλλα λίγα αξιοθέατα που προλάβαμε να δούμε. Οι ώρες στο Παρίσι περνούν γρήγορα!

Όταν μερικά χρόνια αργότερα βρέθηκα ξανά στην Πόλη του Φωτός και επισκέφτηκα ξανά το Περ Λασέζ, πέρασα για άλλη μία φορά από τον τάφο του Τζιμ. Η προτομή του έλειπε. Κάποιος θαυμαστής του προτίμησε να την έχει σπίτι του. Να τον έχει εκεί, δίπλα του!

Η ιστορία του Μόρισον μοιάζει δυστυχώς με εκείνη πολλών νέων σπουδαιών καλλιτεχνών που, στο άνθος της ηλικίας τους και στον κολοφώνα της δόξας τους, έφυγαν από τη ζωή χτυπημένοι από την σύγχρονη μάστιγα του λευκού θανάτου. Στις 3 Ιουλίου 1971, ο Τζιμ βρέθηκε νεκρός στο μπάνιο του διαμερίσματος που νοίκιαζε στο Παρίσι. Σύμφωνα με τη σύντροφό του (που και αυτή πέθανε τρία χρόνια αργότερα από υπερβολική δόση ηρωίνης), ο θάνατός του προήλθε από κατά λάθος λήψη υπερβολικής ποσότητας ηρωίνης που νόμιζε πως ήταν κοκαΐνη.

Ο James Douglas Morrison, όπως ήταν το πλήρες όνομά του, γεννήθηκε το 1943, στη

Φλόριντα των ΗΠΑ, πρωτότοκος γιος στρατιωτικού. Μουσικός, τραγουδιστής, στιχουργός και ποιητής, κατάφερε μέσα στη σύντομη ζωή του να χαρακτηριστεί ως ένας από τους πιο χαρισματικούς καλλιτέχνες της ροκ μουσικής και το όνομά του να συμπεριληφθεί μεταξύ των 100 σημαντικότερων τραγουδιστών όλων των εποχών. Μαζί με το συγκρότημα των Doors, του οποίου υπήρξε συνιδρυτής και ηγετικό στέλεχος, έφτασαν στην κορυφή

της επιτυχίας με τις εμφανίσεις τους και με τη δισκογραφία. Συνδυάζοντας στα τραγούδια τους το μπλουζ με το ροκ και με στοιχεία ψυχεδελικής μουσικής, γοήτευσαν κοινό και κριτικούς, ενώ περίφημες ήταν και οι διασκευές τους.

Ο Μόρισον έγινε πρότυπο για πολλούς νέους, τόσο εξαιτίας της μουσικής και των στίχων του, όσο και λόγω των ακραίων εμφανίσεών του στη σκηνή και της προκλητικής ζωής του. Τριάντα οχτώ χρόνια μετά το θάνατό του, οι λάτρες του ροκ σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να γοητεύονται από την προσωπικότητά του.

Όποιος σήμερα επισκέπτεται τον τάφο του Μόρισον στο Παρίσι, συναντά χαραγμένη στην μαρμαρίνη πλάκα του μνημείου την αρχαία ελληνική φράση "ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΑΙΜΟΝΑ ΕΑΥΤΟΥ". Λέγεται ότι την έβαλε ο πατέρας του κάπου στη δεκαετία του 1990.

Ερμηνεύεται ελεύθερα ως "Ενεργώ κατά συνείδηση" ή "Πιστός στο ίδιο μου το πνεύμα".

Ο Μόρισον με το συγκρότημα των Doors.

Η προτομή του Τζιμ που καποιοι έκλεψαν. Αργότερα το μνημείο ανακατασκευάστηκε και μπήκε η ελληνική επιγραφή.

Παντελής Λεούσης

Δύο είναι οι σημαντικές στιγμές συνάντησης του αχινού με τον άνθρωπο: Μία απολαυστική και μία οδυνηρή! Στην πρώτη περίπτωση η συνάντηση είναι γαστρονομικού χαρακτήρα και αφορά στα αβγά του. Πεντανόστιμα, τρώγονται κυρίως ωμά και σπανιότερα βραστά, ως "αχινόσουπα". Για τους εραστές των "θαλασσινών", η γλυκίζουσα ιωδιούχα γέυση τους είναι υπέροχη.

Στη δεύτερη περίπτωση, όταν η πατούσα του κολυμβητή συναντηθεί με τον αχινό, τότε και ο πόνος είναι αρκετά μεγάλος, και ο μπελάς ακόμα μεγαλύτερος για να βγουν τα τόσα αγκάθια που έχουν διατρύψει το δέρμα και έχουν εγκατασταθεί υποδόρια, στη σάρκα του πέλματος. Προσοχή λοιπόν. Ας προτιμούμε να τους τρώμε παρά να τους πατάμε!

Φαίνεται ότι οι αρχαίοι προγονοί μας είχαν ανακαλύψει τους αχινούς πολύ πριν από εμάς. Για παράδειγμα, ο Αθηναίος ο Ναυκρατίτης (τέλος 2ου - αρχές 3ου αι. μ.Χ.) τους περιγράφει ως φαγητό τρυφερό, με καλό ζυμό και οσμή ισχυρή, χορταστικό και ευκολοχώνευτο. Δίνει δε συμβουλές ακόμη και για τον καταλληλότερο χρόνο συλλογής τους: "Ούτοι δε κατά τας εποχάς είναι προ πάντων ισχυροί και το περισσότερο κατά τους πανσέληνους και τας θερμάς ημέρας ...".

Πράγματι, η καλύτερη εποχή για την αλιεία τους είναι όταν τους καλοκαιρινούς μήνες

προβάλλει η ολοστρόγγυλη, ολόφωτη πανσέληνος. Τότε είναι που οι αχινόι γίνονται καρπεροί, με αβγά χρυσοκόκκινα και χοντρόκοκκα.

Το σώμα του μικρού αυτού εχινόδερμου μοιάζει με στρογγυλό ντεπόζιτο νερού διαμέτρου 3 ως 10 εκατοστών, που περιτριγυρίζεται από σκληρά αγκάθια. Αγκάθια που αποτελούν την προστασία του αλλά και χρησιμοποιούνται ως πόδια για τις μετακινήσεις του. Στη μέση ακριβώς του σώματός του βρίσκεται το στόμα του ("Η λύχνος του Αριστοτέλη" όπως λέγεται), το οποίο συνίσταται σε πέντε ενωμένα κωνικά δόντια που βοηθούν τον αχινό να καταναλώνει φύκια, αλλά και μύδια, ασπόνδυλα και μικροοργανισμούς.

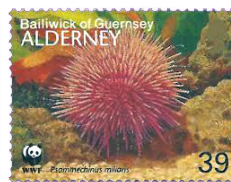
Αυτή η "λύχνος του Αριστοτέλη" είναι και η "πύλη εισόδου" στο γαστρονομικό θησαυρό του. Όταν αφαιρεθεί, αποκαλύπτονται τα γευστικότερα αυγά του.

Οι αχινόι (εχίνοι στην καθαρεύουσα) απαντώνται σε όλες τις θάλασσες του κόσμου. Ζουν στη λάσπη του βυθού ή σε μέρη με φύκια, ή επάνω σε βράχους, σε μικρό σχετικά βάθος. Μετακινούνται κινώντας τα μακριά τους αγκάθια, αλλά και με τη βοήθεια βαδιστικών ποδίσκων

που έχουν σχήμα τριχοειδών σωλήνων. Οι ποδίσκοι τους βοηθούν επίσης να προσκολλώνται σε στέρεα υποστηρίγματα, να αναπνέουν, αλλά και συμβάλλουν στην άμυνά τους.

Αβγά αχινού με καλοκαιρινή πανσέληνο!

Μερικά από τα πολλά χρώματα στα οποία συναντώνται οι αχινόι.

Απαντώνται σε χρώματα μαύρο, σκούρο πράσινο, λαδί, καφέ, μοβ και κόκκινο.

Εχθροί τους είναι οι αστερίες, τα χέλια και άλλα διάφορα σαρκοφάγα ψάρια και ζώα της θάλασσας.

Υπάρχουν γύρω στα 700 είδη αχιών, από τα οποία αρκετά είναι εδώδιμα και αποτελούν αλιεύματα. Τα αβγά τους αποτελούν αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης σε πολλές χώρες, ιδίως στην Ινδία και στην Ιταλία. Αλιεύονται κυρίως σε βραχώδεις ακτές, είτε με βάρκα είτε από την ακτή, με ειδικό αλιευτικό εργαλείο, το λεγόμενο "μπράγκα" ή με απόχη, ή με καλάμι σχιστό στην άκρη σαν διχάλα, ή ακόμα και με το χέρι.

Γενικά τα αρσενικά με τα

θηλυκά δεν διαφέρουν.

Η γονιμοποίηση του θηλυκού γίνεται από τα γεννητικά προϊόντα που

Αστερίας: Ο μεγάλος εχθρός!

Τα αβγά του αστερία αρέσουν και σε σαρκοφάγα ζώα, όπως η ενιδρύδα.

βγάζει μέσα στο νερό το αρσενικό. Τα αυγά επίσης γεννούνται μέσα στο νερό.

Όσο για το πώς καταναλώνονται οι αχινοί, υπάρχουν πολλοί τρόποι που οι ενδιαφερόμενοι γαστρίμαργοι θα πρέπει να αναζητήσουν σε άλλο χώρο. Έτσι, για μια πρώτη ιδέα, μπορούμε να αναφέρουμε την απλή λαϊκή "αχινοσαλάτα", με λάδι και λεμόνι, τους "εχινοους μετά οξυμέλιτος, σέλιου και ηδυόσμου (οι οποίοι), είναι καλοί δια τον στόμαχον, γλυκείς την γεύσιν και ευκόλιου..." όπως αναφέρει ο Αθηναίος, ή όπως συνήθιζαν να τους γεύονται οι Ρωμαίοι στα συμπόσια τους (αχινοί παστοί, αχινοί με αυγά και αχινοί στο μαγκάλι ψητό στην στάχτη)!

Και μία προσωπική συμβουλή: Προτιμήστε τους ωμούς και μην παραλείψετε να τους συνοδέψετε με ούζο!

Παντελής Λεούσης

Οι αχινοί "φαρεύονται" με πολλούς τρόπους. Υπάρχουν ωστόσο κάποια είδη που δεν έχουν γαστρίμαργκό ενδιαφέρον, είτε λόγω της μικρής ποσότητας των αβγών τους, είτε εξαιτίας της γεύσης τους.

Το χλωροφόρμιο

Λίγες ήταν οι γνώσεις μας τα παλιά χρόνια για την εξάλειψη του πόνου. Είναι γνωστό ότι οι χειρουργικές επεμβάσεις γίνονταν χωρίς αναισθητικό. Ο πρώτος που χρησιμοποίησε το χλωροφόρμιο, αφού πολλοί επιστήμονες είχαν προηγουμένως πειραματιστεί με διάφορα άλλα αέρια με μικρή επιτυχία, ήταν ο Βρετανός Simpson Young James (1811 – 1870).

Ωστόσο, η χρήση του χλωροφορμίου και του αιθέρα για την καταπολέμηση του πόνου του τοκετού προκάλεσε αντιδράσεις από γιατρούς και κληρικούς, χωρίς αυτό να εμποδίσει τη βασίλισσα Βικτωρία να τον διορίσει "βασιλικό γιατρό", το 1847.

Τελικά η χρήση του χλωροφορμίου καθιερώθηκε και έγινε δημοφιλής μέθοδος αφότου ο γιατρός John Snow (1813-1858) το χρησιμοποίησε στη βασίλισσα Βικτωρία για τη γέννηση του πρίγκιπα Λεοπόλδου, το 1853, και την πριγκίπισσα Βεατρίκη το 1857.

Λ. Τ.

Ένα απλό, αλλά πολύτιμο όργανο

Η φυσαρμόνικα

Η φυσαρμόνικα, αυτό το ταπεινό όργανο που βγαίνει από το τσεπάκι του φίλου μας και συνοδεύει τα τραγούδια της παρέας, είναι ένα όργανο που έχει βρει σημαντική θέση στην ιστορία των μουσικών οργάνων και της μουσικής γενικότερα., χάρη κυρίως του ιδιαίτερου ηχητικού χαρακτήρα του. Υπάρχουν μάλιστα είδη μουσικής που δεν μπορούν να υπάρξουν χωρίς την παρουσία του.

Ανήκει στην κατηγορία των πνευστών και εφευρέθηκε το 1821 από το Γερμανό Christian Friedrich Ludwig Buschmann. Αποτελείται από τρία κύρια μέρη: Μία εσωτερική βάση, δύο πλακέτες που φέρουν τις λάμες παραγωγής του ήχου και τα δύο εξωτερικά καλύμματα. Ο ήχος παράγεται από τους παλμούς που δημιουργούνται καθώς περνά ο αέρας από τις λάμες, που είναι λεπτά χάλκινα ελάσματα στερεωμένα στη μία άκρη των δύο επίσης χάλκινων πλακετών. Οι πλακέτες στηρίζονται πάνω σε ένα κεντρικό σώμα από ξύλο, πλαστικό ή, σπανι-

ότερα, από μέταλλο. Το σύνολο περικλείεται από τα δύο εξωτερικά καλύμματα που συνθέτουν ένα μεταλλικό κέλυφος, το οποίο παίζει επίσης το ρόλο του ηχείου.

Πρόγονος του οργάνου αυτού φέρεται το σενγκ των Κινέζων ή το σο των Ιαπώνων, όργανα που αναφέρονται και ως πρόγονοι του ακορντεόν, καθώς και αυτό λειτουργεί με την αρχή.

Χαρακτηριστικό της φυσαρμόνικας είναι το ότι φυσώντας και εκπνέοντας στην ίδια τρύπα, παράγονται δύο διαφορετικοί ήχοι (νότες), γεγονός μοναδικό σε όλα τα πνευστά όργανα.

Υπάρχουν πολλοί τύποι φυσαρμόνικας, όπως διατονικές, χρωματικές, τρέμολο, οκτάβας, ορχηστρικές, και εκδόσεις για μπάσα.

Ιδιαίτερα διαδεδομένη στην Αμερική, αποτελεί αναπόσπαστο μέλος της μουσικής "κάντρι" (country) και, παρά το γεγονός ότι η διά-

δοσή της ανάγεται στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, είναι συνδεδεμένη με το μύθο της Αμερικανικής Δύσης. Σ' αυτό

Η φυσαρμόνικα και το ακορντεόν κατάγονται από το αρχαίο κινέζικο σενγκ.

Σόνι Τέρι, από τους γνωστότερους λαϊκούς εκτελεστές φυσαρμόνικας των ΗΠΑ. Δεξιά, η τραγουδίστρια La Buiduc. Στο φόντο, διακρίνεται η ίδια να παίζει φυσαρμόνικα, επικεφαλής λαϊκού συγκροτήματος.

Γνωστές οι περιφημες βινιέτες της γερμανικής XONER, της μεγαλύτερης κατασκευάστριας εταιρείας φυσαρμόνικων στον κόσμο. Στη μέση ο Μπόμπ Ντίλαν με αναρτημένη τη φυσαρμόνικα

"Εκτελεστής φυσαρμόνικας", του Γερμανού Adolf Lins (1856-1927).

Μεγάλο ρόλο έπαιξε η φυσαρμόνικα και στην ιστορία του μπλουζ των νέγρων της Αμερικής.

Στην Ελλάδα, η χρήση της είναι σχετικά περιορισμένη, κυρίως στο ελαφρό τραγουδί και σ' αυτό του νέου κύματος που άνθισε στις δεκαετίες του 1960 και 1970.

Στην ιστορία του οργάνου αναφέρονται σπουδαία ονόματα δι-άσημων εκτελεστών,

Ακόμα μία όμορφη βινιέτα της ΧΟΝΕΡ.

βοήθεια δύο βραχιόνων στήριξης.

Π. Λ.

Σημείωση: Το άρθρο αυτό αφιερώνεται στον καλό εκτελεστή φυσαρμόνικας και δραστήριο Γ. Γραμματέα της νεοσύστατης Φ. Ε. Πιερίας Ιορδάνη Ναβροζίδη.

συνέβαλαν και οι πολυ-άριθμες κινηματογραφικές ταινίες "γουέστερν" από τις οποίες σπάνια απουσιάζει η φυσαρμόνικα. Ας θυμηθούμε το σπουδαίο ρόλο του οργάνου στις μουσικές του Ένιο Μορικόνε στις ταινίες του Σέρτζιο Λεόνε *Μια φορά κι έναν καιρό στη Δύση*, *Ο Καλός, ο Κακός και ο Άσχημος* κλπ.)

"Παιδί που παίζει φυσαρμόνικα", του Βούλγαρου Nenko Balkanski.

αλλά και άλλων που χρησιμοποίησαν τη φυσαρμόνικα ως συνοδευτικό των τραγουδιών τους, όπως οι Bob Dylan, Bruce Springsteen, Steven Tyler ή ο Edoardo Bennato. Σ' αυτές τις περιπτώσεις η φυσαρμόνικα βρισκόταν σε σταθερή θέση, μπροστά στο στόμα του εκτελεστή, με τη

"Αμορφος φαλλός του Τιτάνα"

Πρόκειται για ένα λουλούδι που δεν είναι εύκολο να προσφέρει κανείς στην αγαπημένη του. Οι λόγοι είναι τρεις, εξίσου σημαντικοί. Ο πρώτος έχει να κάνει με τον έντονο συμβολισμό του ονόματός του. Ονομάζεται *Amorphophallus titanum* (Αμορφος φαλλός του Τιτάνα). Ο δεύτερος έχει σχέση με το μέγεθος του που ποικίλλει, από 1,5 έως και 3,5 μέτρα ύψος, και ο τρίτος έχει να κάνει με το "άρωμα" του:

Μυρίζει σάπιο κρέας!

Το φυτό αυτό ανακαλύφθηκε σε δάση της Σουμάτρας της Ινδονησίας το 1878 από τον δόκτορα Odoardo Beccari και είναι το μεγαλύτερο και θεαματικότερο λουλούδι στον κόσμο. Ο βλαστός και το φύλλωμα ενός ενήλικου φυτού μπορεί να φτάσει τα 6 μέτρα ύψος και τα 4,5 μέτρα διάμετρο.

Η ανθοφορία του διαρκεί μόνο 72 ώρες. Κατά τη διάρκεια της, η θερμοκρασία του λουλουδιού αυξάνεται σημαντικά, οπότε αρχίζει να αναδύεται ισχυρή μυρωδιά σάπιου κρέατος που ανιχνεύεται ακόμα και σε απόσταση 800 μέτρων. Αυτή η μυρωδιά προσελκύει τα σκαθάρια που είναι απαραίτητα για τη γονιμοποίηση του φυτού.

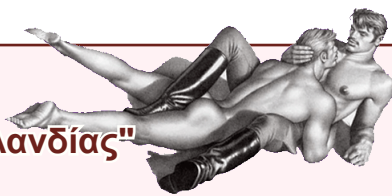
Ακόμα καλύτερη αντίληψη του μεγέθους του *Amorphophallus titanum* μας δίνει η πληροφορία ότι το χειμώνα του 2012-2013 μεταφέρθηκε για μεταφύτευση σε θερμοκήπιο του Εθνικού Βοτανικού Κήπου της πόλης Meise του Βελγίου ένας βολβός αυτού του φυτού. Το βάρος του; Ζύγισε 130 κιλά!

Π. Λ.

Η ομοφυλοφιλία στα ...γραμματόσημα!

Ο "Τομ της Φινλανδίας"

Δεν έχετε κανένα λόγο να γνωρίζετε το Φινλανδό καλλιτέχνη Τουκο Laaksonen. Το ίδιο και εμείς. Πρώτον διότι η Φινλανδία είναι αρκετά μακριά, η γλώσσα των Φινλανδών είναι και αυτή "ανάδελφη", οι πολιτιστικές ανταλλαγές μας δεν είναι πολλές και, στο κάτω-κάτω, θα ήταν παράλογο να γνωρίζουμε τους ζωγράφους της σκανδιναβικής αυτής χώρας, όπως και αυτοί δεν γνωρίζουν τους δικούς μας Λύτρα, Βρυζάκη, Κόντογλου, Τσαρούχη...

Ωστόσο, το έργο του "Τομ της Φινλανδίας" - όπως είναι επίσης γνωστός ο Laaksonen στη "χώρα των χιλίων λιμνών" - υπάρχει κάτι που μας κέντρισε το ενδιαφέρον: Μία σειρά τριών γραμματοσήμων σε φεγιέ προς τιμή του, που εκδόθηκε πρόσφατα. Παρατηρώντας τα τυχαία, η θεματολογία τους μας προκάλεσε. Μας δημιούργησε μία παράξενη αίσθηση. Την ίδια που προφανώς θα δημιουργήσει και σε σας.

Με την μεσολάβηση της ακαταμάχητης περιέργειας και ερευνητικής διάθεσης του γνήσιου θεματικού, αναζητήσαμε περισσότερα στοιχεία. Ιδού λοιπόν πως έχουν τα πράγματα.

Ο Τουκο Laaksonen (1920 –1991) στην ηλικία των δεκαεννέα άφησε τη γενέτειρά του Kaarina για να σπουδάσει καλές τέχνες στο Ελσίνκι. Εκεί άρχισε να σχεδιάζει τα πρώτα του "ομοερωτικά" σχέδια, εμπνευσμένα από φωτογραφίες και εικόνες Φινλανδών εργατών που είχε συγκεντρώσει από τα νεανικά του χρόνια.

Αφού υπηρέτησε στον στρατό της χώρας του την περίοδο του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, επέστρεψε στην πολιτική ζωή και εργάστηκε στον τομέα της διαφήμισης, ενώ συνέχισε να σχεδιάζει. Το 1957 έστειλε μερικά από τα "ομοερωτικά" σχέδια του στο αμερικανικό εικονογραφικό περιοδικό *Physique Pictorial* με το ψευδώνυμο "Τομ της Φινλανδίας", για να αποφύγει να αναγνωριστεί στη χώρα του.

Η εργασία του Laaksonen τράβηξε γρήγορα την προσοχή την ομοφυλοφιλικής κοινότητας, γεγονός που τον ώθησε να εκδώσει γύρω στο 1973 δύο βιβλία του με ερωτικά κόμικς, διεισδύοντας έτσι στον κόσμο της τέ-

χνης.

Ο "Τομ" έγινε γνωστός για τα έργα του στα οποία επικεντρώνονται αρχέτυπα αν-

δρικά, όπως ξυλοκόποι, μοτοσικλετιστές αστυνομικοί, ναύτες, ποδηλάτες και άνδρες ντυμένοι με δερμάτινα ρούχα. Ο συνδυασμός μουστάκι, δερμάτινο μπουφάν και κασκέτο που έχει επιβληθεί στη λαϊκή κουλτούρα του Δυτικού κόσμου ως οπτικό στερεότυπο των ομοφυλόφιλων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην επίδραση του έργου του. Ταυτόχρονα, μερικά από τα αμφιλεγόμενα έργα του αποτελούνται από ερωτικά σχέδια ανδρών ντυμένων με στολές Ναζι ή νέγρους. Αργότερα ο

Laaksonen τα αποκήρυξε, αποποιούμενος φασιστικές ή ρατσιστικές ιδεολογίες.

Εκθέσεις έργων του Laaksonen άρχισαν να παρουσιάζονται με επιτυχία στη δεκαετία του 1970, ενθαρρυνόντάς τον να εγκαταλείψει το 1973 την εργασία πλήρους απασχόλησης στην διαφημιστική εταιρία που εργαζόταν.

"Εκτοτε ζω με τζιν και τα σκίτσα μου", έλεγε, περιγράφοντας την μετάβαση στη νέα του ζωή.

Το 1979, ίδρυσε την εταιρία "Tom της Φινλανδίας" για να συγκεντρώσει και εμπορευματοποιήσει το έργο του, η οποία σήμερα έχει εξελιχθεί ως μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, αφιερωμένο στη συλλογή, διατήρηση και έκθεση έργων τέχνης ομοφυλοφιλικού περιεχομένου.

Στο τέλος της δεκαετίας του 1990, η εταιρεία εισήγαγε μια γραμμή μόδας εμπνευσμένη από τα έργα του "Tom", καλύπτοντας πολλά διαφορετικά στυλ, όπως σχισμένα μπουφάν και τζιν κλπ. Αυτή η γραμμή εξισορροπεί τις ενδυματολογικές τάσεις της ομοφυλοφιλικής μόδας με εκείνη των ετερόφυλων, όπως παρουσιάζεται από τους συνήθεις οίκους μόδας.

Σημαντικό ρόλο στη ζωή του Laaksonen έπαιξε και η φιλία του με τον γκέι φωτογράφο Robert Mapplethorpe, στο έργο του οποίου αναπτύσσεται μία σαδομαζοχιστική και φετίχ εικονογραφία που αποτέλεσε αντικείμενο αρκετών σκανδάλων.

Η εμπορικότητα των έργων του Laaksonen ανακάλυψε σημαντικά μετά την εμφάνιση του AIDS στην ομοφυλοφιλική κοινότητα. Πάντως, τα σχέδια του δεν έπαψαν ποτέ να είναι παρόντα σε έντυπα με γκέι περιεχόμενο, ή αναρτημένα σε μπαρ και νυχτερινές μπουάτ, όσο και ιστοσελίδες με σαδομαζοχιστικά ενδιαφέροντα.

Για το έργο του Tom της Φινλανδίας χύθηκε πολύ μελάνι, με ευνόητες τις σεξουαλικές προτιμήσεις τόσο των υποστηρικτών όσο και των επικριτών του. Ένας από τους τελευταίους, Ολλανδός ιδιοκτήτης περιοδικού και γκαλερίστας, έγραψε: "Δεν πρόκειται για έργα συντήρησης, αλλά αυνανισμού!"

Πολλές είναι οι εκθέσεις που έγιναν και γίνονται με έργα του Laaksonen, ενώ από το 2004 του έχει αφιερωθεί μόνιμη έκθεση στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Η έκδοση αυτών των γραμματοσήμων για πολλούς αποτέλεσε έκπληξη, καθώς η Φινλανδία δεν έχει ακόμα αναγνωρίσει το γάμο ομοφυλοφίλων, ενώ για τη νόμιμη αλλαγή φύλου ενός ατόμου επιβάλλεται προηγουμένως να υποβληθεί σε στέρωση.

Το δεντρολίβανο

Οι αρχαίοι Έλληνες το χρησιμοποιούσαν σε διάφορες θρησκευτικές τελετές και γιορτές, σε στολισμούς κτηρίων και ναών, αλλά και ως καύσιμο για θυμίαμα. Είναι γνωστό ότι και σε παλαιότερα χριστιανικά χρόνια έκαιγαν το δεντρολίβανο αντί για λιβάνι, ενώ το έκαιγαν επίσης στα νοσοκομεία για να απολυμάνουν τον αέρα. Είχε όμως και ...σχολική χρήση, αφού οι μαθητές φορούσαν στεφάνια από δεντρολίβανο όταν είχαν εξετάσεις, γιατί "βοηθούσε την συγκέντρωση και την μνήμη".

Η λατινική ονομασία του "Rosmarinus" προέρχεται από τις λέξεις ros (δροσιά) και marinus (θαλάσσιος) και σημαίνει "δροσιά της θάλασσας". Αυτό διότι καθώς είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό στην ξηρασία, πιστευόταν ότι μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς πότισμα, αρκούμενο μόνο στην υγρασία που έρχεται από τη θάλασσα. Η καταγωγή του είναι από τις περιοχές της Μεσογείου αλλά σήμερα καλλιεργείται ως καλλωπιστικό για τα ωραία κυανά άνθη του σε όλη σχεδόν την Ευρώπη και τις εύκρατες περιοχές της Αμερικής. Περιέχει τανίνη και αιθέριο έλαιο, το οποίο εξαγεται με απόσταξη κυρίως από τις κορυφές των ανθοφόρων βλαστών. Τα άνθη του προτιμώνται από τις μέλισσες και δίνουν ωραίο άρωμα στο μέλι. Όσο για τη μαγειρική, όλοι γνωρίζουμε πόσο χρήσιμο είναι στο μαρινάρισμα, στα ψητά, αλλά και στα γλυκά κουταλιού.

Α. Τ.

Διαφημιστικό τρίπτυχο της ΦΕΑ

Η Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών εξέδωσε πρόσφατα ένα ενδιαφέρον καλαίσθητο διαφημιστικό τρίπτυχο μέσω του οποίου παρουσιάζονται εν συντομία η ιστορία, οι σκοποί οι υποδομές και οι ποικίλες δραστηριότητες της Εταιρείας. Σκοπός του φυλλαδίου η προσέλκυση νέων μελών. Διανέμεται στο κατάστημα του ΕΛΤΑ με την ευκαιρία νέων εκδόσεων γραμματοσήμων και με άλλες ευκαιρίες.

Είθε αυτή η προσπάθεια να στεφθεί με επιτυχία. Ποτέ άλλοτε ο ελληνικός φιλοτελισμός δεν είχε περισσότερο ανάγκη από νέα μέλη.

Διατριβή για το γραμματόσημο

Η ζωγράφος και χαράκτρια Μυρσίνη Βαρδοπούλου παρουσίασε στις 6 Μαΐου 2015, σε αίθουσα της Παντείου Σχολής, τη διδακτορική διατριβή της με θέμα "Ιδεολογική και αισθητική προσέγγιση του ελληνικού γραμματοσήμου (1861-1961)". Η επταμελής επιτροπή, αποτελούμενη από καθηγητές της Σχολής Καλών Τεχνών και της Παντείου, βαθμολόγησε την ομιλήτρια με τον βαθμό "άριστα".

Όπως είναι γνωστό, η κ. Βαρδοπούλου είναι επικεφαλής της ομάδας των σχεδιαστριών των νέων ελληνικών γραμματοσήμων.

Συχαίρουμε θερμά την άξια καλλιτέχνη τόσο γι' αυτή την επιτυχία της, όσο και για τις τόσες βραβεύσεις που έχουν επανειλημμένως αποσπάσει σε ξένους διαγωνισμούς τα γραμματόσημα που έχει φιλοτεχνήσει, τιμώντας έτσι τη χώρα μας.

BALKANFILA 2016

Με επίσημη ανακοίνωση της Ομοσπονδίας της Αλβανίας, επιβεβαιώθηκε η από καιρό συζητούμενη οργάνωση της BALKANFILA 2016 στα Τίρανα. Οι ημερομηνίες που ορίστηκαν είναι 5–9 Μαΐου 2016. Για την εξασφάλιση συνεργασίας, τεχνικής βοήθειας και δανεισμό πλαισίων, ομάδα παραγόντων των Αλβανικών Ταχυδρομείων ήρθε πρόσφατα στην Αθήνα και είχε συνομιλίες με τη Διεύθυνση Φιλοτελισμού των ΕΛΤΑ. Μεταξύ των προτάσεων που υποβλήθηκαν από τους γείτονες περιλαμβάνεται και αυτή για την έκδοση κοινού γραμματοσήμου.

Πρόσφατα μάλιστα, σε ετήσιο διαγωνισμό του Βελγίου, η σειρά-δημιουργία της κ. Βαρδοπούλου "Χριστούγεννα των παιδιών" κατέλαβε την 4η θέση μεταξύ εκατοντάδων υποψηφιοτήτων..

Μαθητική εργασία για το φιλοτελισμό

Με πρωτοβουλία της δραστήριας καθηγήτριας Γερμανικών της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου Τήνου κ. Άννας Παναγιωτάκη, οι μαθητές της χωρίστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν να παρουσιάσουν εργασίες σχετικές με το φιλοτελισμό, την ιστορία του, τις φιλοτελικές τάξεις κτλ. Τιμούμε την πρωτοβουλία της άξιας καθηγήτριας και συγχαίρουμε από καρδιάς.

Έκθεση μακετών στην Κάρυστο

Μέσα στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου Καρύστου, οργανώθηκε έκθεση 21 μακετών γραμματοσήμων του γνωστού ζωγράφου Κώστα Σπυριούνη. Οργανωτές της έκθεσης, που διάρκεσε από 8 έως 16 Αυγούστου, ήταν ο ΕΛΤΑ και ο Πολιτιστικός Οργανισμός «Ανεμοπύλες» του Δήμου Καρύστου. Οι μακέτες αναφέρονταν στις σειρές "Ελληνες Ηθοποιοί" (2009 & 2011) και "Αφιέρωμα στο Ελληνικό Τραγούδι" (2010) που εκδόθηκαν από τα ΕΛΤΑ..

"Ημέρες Γραμματοσήμου στη Νάξο"

Το περίφημο έκθεμα της ζωγράφου και χαράκτριας Μυρσίνης Βαρδοπούλου που είχε παρουσιαστεί στην Αθήνα (σχέδια και προσχέδια γραμματοσήμων που έχουν εκδοθεί από τον ΕΛΤΑ) μεταφέρθηκε σε μια όμορφη έκθεση στο Φιλώτι της Νάξου, με τον παραπάνω τίτλο.

Στα πλαίσια της εκδήλωσης, οι νεαροί μαθητές/επισκέπτες δοκίμασαν τις εικαστικές τους ικανότητες σχεδιάζοντας γραμματόσημα υπό την καθοδήγηση της κ. Βαρδοπούλου.

Ευχάριστη εξέλιξη στη ΝΟΤΟΣ 2015

Συνεχίζοντας τις άοκνες προσπάθειες για την καλύτερη και αρτιότερη οργάνωση της ΝΟΤΟΣ 2015, η Οργανωτική Επιτροπή κατάφερε να εξασφαλίσει την παρουσία Ελλήνων εμπόρων γραμματοσήμων καθ' όλη τη διάρκειά της έκθεσης.

Γιώργος Καράτσαλης (1939-2015)

Ο ελληνικός φιλοτελισμός και ιδιαίτερα ο θεματικός, έχασε πρόσφατα έναν από τους πιο συνεπείς και άοκνους εργάτες του. Ο Γιώργος Καράτσαλης, μετά από πολύχρονη ταλαιπωρία της υγείας του, έσβησε το Σαββάτο, 19 Σεπτεμβρίου.

Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη, ήρθε στην Ελλάδα το 1971 και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα όπου ασχολήθηκε με το εμπόριο.

Φιλοτελιστής από τα μικρά του χρόνια, είχε ενδιαφέρουσες συλλογές παραδοσιακού, θεματικού φιλοτελισμού και μαξιμαφιλίας.

Ο Γιώργος υπήρξε συνιδρυτής του Συλλόγου μας και, αργότερα, συνιδρυτής του Συλλόγου Θεματικών Ελλάδος, κατέχοντας πάντα δεσπόμενες θέσεις στα ΔΣ τους. Ήταν ο άνθρωπος που με την ευγένεια και την προσήνειά του προσέγγιζε νέους και τους μούσε στο θεματικό φιλοτελισμό. Δεκάδες υπήρξαν οι νέοι που κάτω από την καθοδήγησή του έκαναν τα πρώτα τους θεματικά βήματα.

Μεγάλο πλήγμα στη ζωή του Γιώργου υπήρξε ο χαμός της κόρης του Δανάης, η οποία είχε επίσης διακριθεί στο θεματικό φιλοτελισμό. Παρηγοριά του η άλλη κόρη του, η Αίγλη, που μαζί με τη σύντροφο της ζωής του Ανθούλα στάθηκαν δίπλα του μέχρι την τελευταία στιγμή.

Σε ευχαριστούμε για την προσφορά σου Γιώργο. Καλό σου ταξίδι.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ & ΝΕΟΤΗΤΑΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας, μετά το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του μέλους μας Γιώργου Καράτσαλη, διακεκριμένου θεματικού και ακάματου εργάτη της φιλοτελικής ιδέας, συνήλθε εκτάκτως σήμερα, 19 Σεπτεμβρίου 2015, και αποφάσισε ομόφωνα τα κάτωθι:

1. Να εκπροσωπηθεί το Διοικητικό Συμβούλιο στην κηδεία.
2. Να κατατεθεί στέφανος
3. Να εκφραστούν θερμά συλλυπητήρια του Δ. Σ. στους οικείους του.
4. Να δημοσιευθεί το παρόν στο περιοδικό του Συλλόγου.

Αθήνα, 19 Σεπτεμβρίου 2015

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Παντελής Λεούσης

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Σπύρος Παπαγιάννης

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 9 Ιουλίου 2015 κυκλοφόρησε η 2η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους με τίτλο “**ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΑ Β'**”, αποτελούμενη από 5 γραμματόσημο συνολικής αξίας € 4.27, σε 30.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 8.00 το σετ, 1.800 λευκώματα σειράς προς € 32.00 και 700 σετ Καρτών Μάξιμουμ προς € 8.00 το σετ.

• Στις 9 Ιουλίου 2015 κυκλοφόρησε η **νέα ειδική σειρά** με τίτλο “**EUROMED - Βάρκες της Μεσογείου**”, αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 5.82, σε 100.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 4.20 έκαστος, 6.000 τευχίδια των δύο γραμματοσήμων προς € 6.00 και 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 11.30.

• Στις 20 Ιουλίου 2015 κυκλοφόρησε η **νέα αναμνηστική σειρά** με τίτλο “**Καταδυτικός Τουρισμός**” αποτελούμενη από 6 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.00 σε 80.000 τεμάχια. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ζεύγη ΦΠΗΚ προς € 8.30 το ζεύγος, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 9.40, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 18.50 και 1.000 σετ Καρτών Μάξιμουμ προς € 9.60 το σετ.

• Στις 8 Σεπτεμβρίου 2015 κυκλοφόρησε η **νέα αναμνηστική σειρά** με τίτλο “**Ηφαίστεια της Ελλάδας**” αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.21 σε 100.000

πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 4.70, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 6.20, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 11.30 και 1.000 σετ Καρτών Μάξιμουμ προς € 6.40 το σετ.

• Στις 8 Σεπτεμβρίου 2015 κυκλοφόρησε επίσης η 3η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους με τίτλο "ΕΥΛΟΓΛΥΠΤΑ Γ'", αποτελούμενη από 5 γραμματόσημο συνολικής αξίας € 4.14, σε 30.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 6.50 το σετ, 1.800 λευκώματα σειράς προς € 32.00 και 12.500 Κάρτες Μάξιμουμ προς € 8.00 το σετ των πέντε.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 9 Ιουλίου 2015 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο "Euromed 2015 - Βάρκες της Μεσογείου", αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο αξίας € 0.75 σε 165.000 τεμάχια και 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.39 έκαστος.

• Στις 9 Ιουλίου 2015 κυκλοφόρησε επίσης σειρά δύο γραμματοσήμων συνολικής αξίας € 0.98, σε 190.000 πλήρεις σειρές, με τίτλο "Όμορφιές του Ακάμα". Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.39 έκαστος.

• Στις 14 Σεπτεμβρίου 2015 κυκλοφόρησε η σειρά ενός γραμματοσήμου αξίας € 0.64, σε 55.000 τεμάχια, με τίτλο "150 Χρόνια Διεθνούς Ένωσης Ταχυδρομείων (ITU)". Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.39 έκαστος.

• Στις 14 Σεπτεμβρίου 2015 κυκλοφόρησε επίσης σειρά τεσσάρων γραμματοσήμων συνολικής αξίας € 1.96, σε 110.000 πλήρεις σειρές, με τίτλο "Έργα Κυπριακής Λαϊκής Παράδοσης". Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 2.00 έκαστος.

• Στις 14 Σεπτεμβρίου 2015, τέλος, κυκλοφόρησε σειρά τεσσάρων γραμματοσήμων συνολικής αξίας € 1.54, σε 55.000 πλήρεις σειρές, με τίτλο **"Κάστρα της Κύπρου"**. Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 2.00 έκαστος.

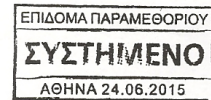

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

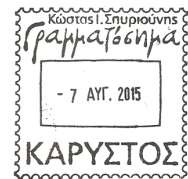
ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 24 Ιουνίου 2015 χρησιμοποιήθηκε με την ευκαιρία της παρουσίας του βιβλίου "Επίδομα Παραμεθορίου/Συστημένο" της συγγραφέως Εβίτας Καραγεωργίου.

• Με την ευκαιρία της διεξαγωγής του 21ου Διεθνούς Ιστιοπλοϊκού Αγώνα "Cyclades Regatta 2015 (Ράλι Κυκλάδων, 27/06 -5/07/2015), χρησιμοποιήθηκαν οι εικονιζόμενες πέντε Ειδικές Αναμνηστικές Σφραγίδες:

• Με την ευκαιρία της Έκθεσης Γραμματοσήμων που συνδιοργάνωσαν ο ο Οργανισμός Πολιτικού Τουρισμού και Αθλητισμού "Ανεμοπύλες" του Δήμου Καρύστου με τα ΕΛΤΑ, στο Ενετικό Κάστρο "Μπούρτζι" στην παραλία Καρύστου, χρησιμοποιήθηκε ειδικό χρονολογικό σήμαντρο.

• Με την ευκαιρία της 80ης Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (5-13/09/2015) χρησιμοποιήθηκε ειδικό χρονολογικό σήμαντρο και κυκλοφόρησε Ειδικό Φύλλο Προσωπικού Γραμματοσήμου. (Ίδια, επαναλαμβανόμενη σφραγίδα)

• Με την ευκαιρία της έλευσης του Πατριάρχη Βαρθολομαίου στη Χίο (11-14/09/2015) χρησιμοποιήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου ειδική αναμνηστική σφραγίδα και ειδικός αναμνηστικός φάκελος.

ΚΥΠΡΟΥ

• C7/2015. Χρησιμοποιήθηκε στις 27 Αυγούστου 2015 με την ευκαιρία των εγκαίνιων της **"Γιορτής του Κρασιού"** που διοργανώνει ο Δήμος Λεμεσού από 27/08 έως 6/09/2015. (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα).

γ) ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΣΥΝΟΗΜΑΤΑ:

ΕΛΛΑΔΑΣ

• **"ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΤΕ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΤΕΣ"**. Χρησιμοποιήθηκε από 1 έως 5 Ιουνίου εν όψει των εορταστικών εκδηλώσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού.

ΚΥΠΡΟΥ

• S8/2015. Χρησιμοποιήθηκε από 24 Αυγούστου έως 6 Σεπτεμβρίου 2015 με την ευκαιρία της **"Γιορτής του Κρασιού"** που διοργανώνει ο Δήμος Λεμεσού από 27/08 έως 6/09/2015. (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα).

• S9/2015. Χρησιμοποιήθηκε από 21 έως 24 Σεπτεμβρίου 2015 με την ευκαιρία των εορταστικών εκδηλώσεων για το **"31ο Φεστιβάλ Αγίας Νάπας"** (25-27/09/2015). (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα).